PELEAS UN MELIZANDE

Maurice Maeterlinck

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

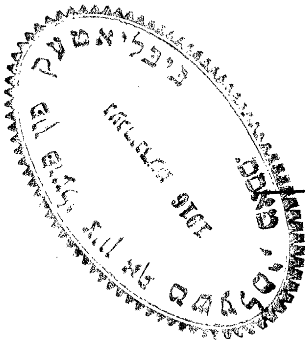

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

מאריס מעטערלינק

פעלעאַס און מעליזאַנדע

אידיש פון יואל ענטין.

פערלאג: מייזעל עט. קאָ.
424 Grand Street, New York.
1911.

פּעלעאַס און מעליזאַנדע.

פערזאָנען:

ארקעל, דער קעניג פון אללעמאָנד.

זשענעוויוו, פעלעאַס'עס און גאָלאָ'ס מוטער.

פעלעאַס, גאָלאָ, ארקעל'ס אייניקלעך.

מעליזאַנדע.

דער קליינער איניאָלד, גאָלאָ'ס זוהן (פון דער ער־שטער ווייב).

אַ דאָקטאָר.

דער טויער־וועכטער.

דיענער, בעטלער א. ז. וו.

ערשטער אַקט.

ערשטע סצענע. ביים טויער פון שלאָס.

דיענסטען (הינטער די קוליסען): עפענט דעם טויער! עפענט דעם טויער!

דער טויער־וועכטער (פון הינטער די קוליסען): ווער איז עס דאָרטען? וואָס קומט איהר אהער מיך ווע־קען? געהט ארוים דורך די טהירלעך; ס'איז דאָ גענוג טהירלעך!..

א דיענסט (פון הינטער די קוליסען): מיר זיינען געקומען אָבוואשען דעם שוועל, דעם טויער און דעם גאניק; נו, עפען, עפען!

אנאנדער דיענסט (פון הינטער די קוליסען): גרויסע זאכען וועלען געשעהן!

דריטע דיענסט (פון הינטער די קוליסען): עס ווע־לען קומען גרויסע צייטען! גיכער עפען!

די דיענסטען: עפען! עפען!

טויער־וועכטער: ווארט! ווארט! איך ווייס ניט צי איך וועל איהם קענען עפענען!.. קיין מאָל עפענט מען איהם ניט... ווארט ביז עס וועט ליכטיג ווערן...

ערשטע דיענסט: ד'רויסען איז שוין גענוג ליכטיג. איך זעה די זונן דורך די שפאלטען...

טויער־וועכטער: אָט זיינען די גרויסע שליסלען...
אה! אה! ווי די ריגלען און די שלעסער קרעכצען!..
העלפט מיר! העלפט מיר!..

די דיענסטען: מיר שלעפען דאָך, מיר שלעפען דאָך...

צווייטע דיענסט: ער עפענט זיך ניט...

ערשטע דיענסט: אה! אה! ער עפענט זיך! ער עפענט זיך פּאַמעלעך!

דער טויער־וועכטער: ווי ער סקריפּעט עם אביסעל! ווי ער סקריפּעט עס! ער וועט אויפוועקען דאָס גאַנצע הויז...

צווייטע דיענסט (זי ערשיינט אויפ'ן שוועל): אה, ווי ליכטיג ד'רויסען איז שוין!

ערשטע דיענסט: די זונן גענהט אויף איבער'ן ים!

דער טויער־וועכטער: ער איז אָפען!.. איז אין גאַנצען אויפגעעפענט... (אלע דיענסטען ערשיינען אויפ'ן שוועל און טרעטען איבער איהם אריבער).

ערשטע דיענסט: איך וועל צוערשט שייערן דעם שוועל...

צווייטע דיענסט: מיר וועלען אָט דאָס אלץ קיינמאָל דערוואַשען.

די אַנדערע דיענסטען: ברייננגט אהער וואסער! ברייננגט וואסער!

דער טויער־וועכטער: יאָ, יאָ; גיסט וואסער; גיסט וואסער. גיסט אָן דאָס גאַנצע וואסער פון'ם מבול. איהר וועט דאָ קיינמאָל צו קיין עק ניט קומען...

צווייטע סצענע. אין וואלד.

מעליזאנדע זיצט ביים ברעג פון א ברונען.
גאלא קומט אן.

גאלא: איך וועל שוין קיינמאל ניט ארויסקריכען פון אט דעם וואלד. — איין גאט וויים, וואוהין די חיה האט מיך פערשלעפט. א טשיקאוועס. דאכט זיך, איך האב איהם פערוואונדעט צום טויט און אט זיינען אפילו בלוט-שפורען. אבער איצט זעה איך איהם שוין מעהר ניט; איך האב מורא, איך האב פערבלאנזעט. מיינע הינט קענען מיך ניט געפינען. איך וועל צוריקגעהן מיט דעם זעלבען וועג וואס איך בין געקומען... דאכט זיך, אימיצער וויינט דא. אה! אה! וואס איז עס דארטען ביים ברעג-וואסער?.. וויינט עס ניט א קליין מיידעלע ביים ברעג-וואסער? (ער גיט א הוסט). זי הערט ניט. איהר פנים זעה איך ניט. (ער געהט צו נאהענט און ריהרט מעליזאנדע'ן אן אויפ'ן אקסעל) וואס וויינסטו? (מעליזאנדע דערשרעקט זיך. כאפט זיך אויף און וויל אנטלויפען). האב קיין מורא ניט, האסט ניט וואס מורא צו האבען. וואס וויינסטו דא איינע אליין?

מעליזאנדע: ריהר מיך ניט אן! ריהר מיך ניט אן!

גאלא: האב קיין מורא ניט... איך וועל דיר קיין זאך ניט טהאן.. אה, ווי שעהן דו ביזט...

מעליזאנדע: ריהר מיך ניט אן! ריהר מיך ניט אן! אז ניט, ווארף איך זיך אריין אין וואסער!..

גאלא: איך וועל דיך ניט אנריהרען. אט קוק, איך

וועל מיר דאָ שטעהן אָנגעשפּארט אָן דעם בוים. האָב קיין מורא ניט. האָט דיר ווער בייז געטהאָן?

מעליזאַנדע: אָך! יאָ! יאָ! יאָ! יאָ!.. (זי פארגעהט זיך פון געוויין).

גאָלאָ: ווער האָט דיר בייז געטהאָן?

מעליזאַנדע: אַלע! אַלע!

גאָלאָ: וואָס פאר א בייז האָבען זיי דיר געטהאָן?

מעליזאַנדע: איך וועל ניט אויסזאָגען! איך קען דאָס ניט דערצעהלען!..

גאָלאָ: נו, וויין דאָך ניט אזוי. פון וואנען קומסטו אהער?

מעליזאַנדע: איך בין אנטלאָפען!.. אנטלאָפען... אנטלאָפען...

גאָלאָ: יאָ, אָבער פון וואנען ביזטו אנטלאָפען?

מעליזאַנדע: איך האָב פערבלאָנזעט!.. פערבלאָנזעט!.. אָך! — איך בין ניט קיין היגע. איך בין א געבירטיגע ניט פון דאנען...

גאָלאָ: פון וואנען קומסטו דען? וואו ביזטו געבאָרען געוואָרען?

מעליזאַנדע: אָך! אָך! ווייט פון דאנען!.. ווייט... ווייט...

גאָלאָ: וואָס פינקעלט עס אזוי אין וואסער אויפ'ן גרונד?

מעליזאַנדע: וואו? — אה! דאָס איז די קרוין,

וואָס ער האָט מיר געגעבען. זי איז מיר אראָבגעפאלען, ווען איך האָב געוויינט...

גאָלאָ: א קרוין? ווער האָט עס דיר געגעבען א קרוין? איך וועל זי פּרואווען דערלאנגען...

מעליזאַנדע: ניין, ניין! איך וויל פון איהר מעהר ניט וויסען! איך וויל פון איהר מעהר ניט וויסען!.. איך וועל בעסער שטאַרבען... שטאַרבען דאָ אויפ'ן אָרט...

גאָלאָ: איך וואָלט זי גאָר גרינג געקענט ארויסנעה־מען. דאָס וואסער איז ניט זעהר טיעף.

מעליזאַנדע: איך וויל פון איהר מעהר ניט וויסען! ווען דו נעהמסט זי ארויס, ווארף איך זיך אריין אויף איהר אָרט...

גאָלאָ: ניין, ניין! איך וועל זי דאָרט לאָזען ליעגען. דאָך וואָלט מען זי גאָר גרינג געקענט ארויסנעהמען. דאכט זיך זעהר א שהענע קרוין... שוין לאנג אז דו ביזט אנט־לאָפען?

מעליזאַנדע: יאָ, יאָ... ווער ביזטו?

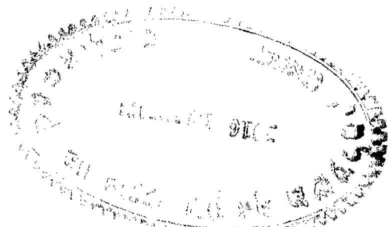
גאָלאָ: איך בין דער פּרינץ גאָלאָ, — אן אייניקעל פון ארקעל, דעם קעניג פון אללעמאָנד...

מעליזאַנדע: אָה, דו האָסט דאָך שוין גרויע האָר...

גאָלאָ: יאָ, אביסעל, אָט דאָ ארום די שלייפען...

מעליזאַנדע: אין באָרד אויך... וואָס קוקסטו אזוי אויף מיר?

גאָלאָ: איך קוק אויף דיינע אויגען. — מאכסטו גאָר קיינמאָל דיינע אויגען ניט צו?

מעליזאַנדע: אָ, יאָ, ביי דער נאכט מאַך איך זיי צו...

גאַלאַ: פאר וואָס איז ביי דיר אזא פערוואונדערט פנים?

מעליזאַנדע: ביזטו א ריעז?

גאַלאַ: איך בין א מענש ווי אַלע מענשען...

מעליזאַנדע: נאָך וואָס ביזטו געקומען אהערצו?

גאַלאַ: איך ווייס אַליין ניט. איך בין געוועזן אויף געיעג אין דעם וואלד. איך האָב זיך געיאָגט נאָך אַ ווילדען שווין. איך בין אראָב פון וועג. — קוקסט אוים זעהר יונג. ווי אַלט ביזטו?

מעליזאַנדע: מיר ווערט קאַלט...

גאַלאַ: וועסטו געהן מיט מיר?

מעליזאַנדע: ניין, ניין; איך וועל דאָ בלייבען...

גאַלאַ: קענסט דאָך דאָ ניט בלייבען איינע אַליין. קענסט דאָ ניט בלייבען א גאנצע נאכט איינע אַליין... ווי רופט מען דיך?

מעליזאַנדע: מעליזאנדע.

גאַלאַ: קענסט דאָ ניט בלייבען, מעליזאנדע. קום מיט מיר...

מעליזאַנדע: איך וועל דאָ בלייבען...

גאַלאַ: וועסט זיך דאָך שרעקען איינע אַליין. ווער ווייס וואָס דאָ קען זיך נאָך טרעפען?.. א גאנצע נאכט... גאנץ אַליין... דאָס איז אונמעגליך. מעליזאנדע, נו קום, גיב מיר דיין האנט...

מעליזאַנדע: אה, ריהר מיך ניט אָן!..

גאַלאַ: ניט שריי... איך וועל דיך שוין מעהר ניט אנריהרען. אָבער קום מיט מיר. היינט וועט זיין זעהר א פינסטערע, זעהר א קאַלטע נאכט. קום מיט מיר...

מעליזאַנדע: וואוהין געהסטו?..

גאַלאַ: איך ווייס ניט... איך האָב אויך פערבלאָנזעט... (זיי געהען אָב).

דריטע סצענע. א זאַל אין שלאָס.

ארקעל און זשענעוויוו.

זשענעוויוו: אָט איז זיין בריעף. ער שרייבט זיין ברודער פעלעאַס'ן: „איין אָבענד בלאָנדזשענדיג אין וואלד, האָב איך זי געפונען בעגיסענדיג זיך מיט טרעהרען לעבען א קוואל. איך ווייס ניט ווי אַלט זי איז, ווייס ניט ווער זי איז און פון וואנען זי איז און איך וואג ניט נאָכפרעגען זיך ביי איהר, ווייל זי איז קענטיג שטארק איבערגעשראָקען. גיט מען איהר נאָר א פרעג, וואָס מיט איהר איז געשעהען, אזוי צוואויינט זי זיך ווי א קינד און צוכליפעט זיך אזוי שטארק, אז עס כאפט אזש אָן אן אימה. פונקט דאמאָלס ווען איך האָב זי געטראָפען ביים קוואל, האָט זיך פון איהרע האָאר געהאט אראָבגעגליטשט א גאָלדענע קרוין און איז אראָבגעפאלען אויפ'ן דעק פון וואסער. ווייטער איז זי גע-

ווען אָנגעטהאָן ווי א בת־מלכה, כאָטש איהרע קליידער זיינען געווען צוריסען פון די דערנער. אָט איז שוין געוואָרען זעקס חדשים זינט איך האָב מיט איהר חתונה געהאט, אָבער איצט ווייס איך וועגען איהר ניט מעהר איידער דעם טאָג ווען איך האָב זי דעם ערשטען מאָהל בעגעגענט. דערווילע, טייערער פעלעאס, — דו, וועמען איך ליעב מעהר ווי א ברודער, כאָטש מיר זיינען ניט פון איין טאטען — דערווייליע מאַך אליץ גרייט פאר אונזער צוריק־קומען... איך ווייס, אז די מאמע וועט מיר גערן מוחל זיין. אָבער איך האָב מורא פאר'ן קעניג, פאר אונזער עהרווירדיגען זיידען, איך האָב מורא פאר אַרקעל'ן, כאָטש ער איז אזא גוטער, ווארים מיט דיעזען מאָדנעם זווג האָב איך דאָך צושטערט אלע זיינע דיפלאָמאטישע פּלענער. איך האָב מורא, אז אין זיינע קלוגע אויגען וועט מעליזאַנדע'ס שעהנקייט זיין גאָר א קנאַפּער תירוץ פאר מיין משוגע'נער טהאט. אָבער אויב ער וועט מרוצה ווערן אויפצונעהמען איהר אזוי ווי אן איי־גענע טאָכטער, זאָלסטו די דריטע נאכט נאָכדעם ווי די וועסט ערהאלטען אָט דעם בריעף, אָנצינדען א לאָמפּ און אויפהענגען איהם אויפ'ן שפּיץ טורעם, וואָס קוקט ארויס אויפ'ן ים. איך וועל דאָס ליכט דערזעהען פון דעם דעק פון אונזער שיף. ווען ניט, וועל איך אוועק ווייט פון דאנען און וועל שוין מעהר קיינמאָל ניט קומען צוריק..." נו, וואָס זאָגסטו דערצו?

אַרקעל: גאָרנישט. ער האָט מן הסתם געטהאָן ווי ער האָט געמוזט טהאָן. איך בין שוין זעהר אלט, פונדעסט־

ווענען האָב איך נאָך קיין מאָהל אפילו אויף קיין איין רגע קלאָהר ניט געזעהן וואָס אין מיר אליין קומט פאָר, היינט ווי אזוי קענסטו פון מיר פערלאנגען, איך זאָל אורטיילען איבער די מעשים פון אנדערע? איך שטעה שוין מיט איין פוס אין קבר און דאָך קען איך אפילו איבער מיר אליין ניט אורטיילען... כל זמן מען האלט די אויגען אָפען, לעבט מען שטענדיג אין טעות. גיט זיך אוים, אז דאָס איז מאָדנע, ווייטער גאָרנישט. ער איז שוין א בעטאגטער מענש, דאָך נעהמט ער, אזוי ווי א קינד, און האָט חתונה מיט א קליין מיידעל, וואָס ער געפינט זיצענדיג לעבען א קוואל. אונז קען זיך אויסגעבען, אז דאָס איז מאָדנע, וואָרים מיר זעהען דאָך שטענדיג נאָר דעם היפּך פון דעם שיקזאל... דעם היפּך נאָר, אפילו פון אונזער אייגענעם שיקזאל... ביז איצט פלעגט ער אלע מאָהל פאָלגען מיין עצה. איך האָב געוואונשען איהם גליקליך צו מאכען, דערמיט וואָס איך האָב איהם געשיקט בעטען די האנט פון פּרינצעסען אורסולא... אליין זיין האָט ער קיינמאָל ניט געקענט. זינט זיין ווייב איז געשטאָרבען, איז ער זעהר אונמוטהיג געווען. די חתונה פון אורסולא'ן וואָלט געמאכט א סוף צו די לאנגע מלחמות און צו דער אלטער שנאה... האָט ער אָבער אנ־דערש געוואָלט. זאָל זיין אזוי ווי ער האָט געוואָלט. איך האָב קיין מאָל ניט געשטערט קיין בעשערטע זאך. ווייטער, זיין אייגענע צוקונפט ווייס ער דאָך בעסער פון מיר. אפשר געשעהט קיין זאך ניט אומזיסט...

זשענעוויוו: ער איז דאָך אימער געווען אזוי בע־

דאכט, אזוי ערנסט געזעצט... וואָלט עס פאָרגעקומען מיט פעלעאַס׳ן, וואָלט איך נאָך פערשטאַנען... אָבער ער... אין זיינע יאָהרען... און ווען וועמען וויל ער עס ברייננגען אהער צו אונז? א פרעמדע, וואָס ער האָט געפונען אויפ׳ן ווייטען וועג... פון זינט זיין ווייב איז געשטאָרבען, האָט ער דאָך בלויז געלעבט פאר זיין זוהן, פאר דעם קליינעם איניאָלד, און ווען ער וואָלט א צווייטען מאָל חתונה געהאַט, וואָלט ער עס נאָר געטהאָן אום צו ערפילען דיין וואונש... און איצט... א קליין מיידעל אין וואלד... ער האָט פּאַן אַלץ פערגעסען... וואָס זאָלען מיר טהאָן?.. (פעלעאַס קומט אריין).

ארקעל: ווער געהט עס אהער?

זשענעוויוו: דאָס איז פעלעאַס. ער האָט געוויינט.

ארקעל: ביסטו עס, פעלעאַס? — קום צו אביסעל נעהענטער, איך זאָל דיך קענען זעהען אין דער ליכטיגען...

פעלעאַס: זיידע, אינאיינעם מיט מיין ברודער׳ס בריעף, האָב איך געקראָגען נאָך א בריעף, פון מיין פריינד מאַרסעלוס... ער האלט ביים שטארבען און רופט מיך צו זיך. ער וויל זיך מיט מיר זעהען פאר׳ן טויט...

ארקעל: דו ווילסט אוועקפאָהרען איידער דיין ברודער וועט זיך אומקעהרען? — אפשר איז דיין פריינד ניט אזוי מסוכנ׳דיג קראנק ווי ער מיינט...

פעלעאַס: זיין בריעף איז אזא אומעטיגער, אז מען קען לייענען דעם טויט צווישען די שורות.... ער שרייבט מיר, אז ער ווייס בעשטימט דעם טאָג, ווען דער טויט מוז

קומען... ער שרייבט מיר, אז אויב איך וויל, קען איך קומען פאר דעם טאָג, אָבער איך טאָהר ניט פארזאמען. דער וועג איז זעהר א לאנגער, און אויב איך וועל נאָך ווארטען ביז גאַלאָ וועט צוריק-קומען, וועט שוין אפשר זיין נאָך אלעמען...

ארקעל: דאָך, ווערסטו נאָך מוזען אביסעל ווארטען... מיר ווייסען ניט וואָס זיין צוריק-קומען וועט אונז ברייגגען. א חוץ דעם, איז דאָך דיין פאָטער, וועלכער ליעגט דאָ אויבען, נאָך אפשר מעהר מסוכן קראנק איידער דיין פריינד... איז דיר דען דיין פריינד בילכער פון דיין פאָטער?.. (ער געהט ארוים).

זשענעוויוו: זאָלסט זעהן, פעלעאַס, אז פון היינט אָבענד זאָל דער לאָמפּ זיין אָנגעצונדען אויפ׳ן שפּיץ טורעם... (זיי געהען ארוים אין בעזונדערע זייטען).

פיערטע סצענע.

פאר׳ן שלאָס.

זשענעוויוו און מעליזאנדע קומען אריין.

מעליזאַנדע: אומעטיג אין די גערטנער. און וואָס פאר וועלדער, וואָס פאר וועלדער זיינען דאָ ארום און ארום דעם שלאָס!

זשענעוויוו: יאָ, מיך האָט עס אויך גע׳חידוש׳ט, ווען איך בין אהערצו אָנגעקומען. עס חידוש׳ט יעדען איי־

נעם. ס'זיינען דאָ פאַרהאַן ערטער, וואו מען זעהט קיין מאָל די זונן ניט אָן. אָבער מען ווערט דערצו אזוי גיך צוגע־וואהנט... דאָס איז שוין אזוי לאַנג, אזוי לאַנג... שוין באַלד פערציג יאָהר אז איך וואהן דאָ... קוק אין דער אַנ־דער זייט, דאָרט וועסטו זעהען די ליכטיגקייט פון ים...

מעליזאַנדע: איך הער עפּעס א גערויש אונטער־אונז...

זשענעוויוו: יא. אימיצער געהט אהערצו ארויף צו אונז... אה! דאָס איז פעלעאַס... ער קוקט נאָך אַלין אוים מיעד פון לאַנגען ווארטען אויף אייך...

מעליזאַנדע: ער זעהט אונז ניט.

זשענעוויוו: איך דענק, אז ער זעהט אונז, נאָר ער פיהלט זיך ניט היימיש... פעלעאַס, דו ביסט עס?..

(פעלעאַס קומט אריין).

פעלעאַס: יא!.. איך בין עס געווען געגאַנגען צום ים...

זשענעוויוו: מיר אויך; מיר האָבען געזוכט די ליכ־טיגקייט. דאָ איז אביסעל ליכטיגער איידער אין אנאנדער אָרט. דאָך, דער ים איז דונקעל.

פעלעאַס: היינט ביינאכט וועט זיין א שטורעם. די לעצטע צייט איז יעדע נאכט געווען א שטורעם. פון דעסט־וועגען, איז איצט אזוי שטיל... אימיצער קען זיך נאָך אזוי ארויפזעצען אויף א שיף, ניט איבערדענקענדיג וועגען גאָרנישט, און שוין קיין מאָל ניט צוריק־קומען.

מעליזאַנדע: עפּעס פאָהרט אָב פון האפען...

פּעלעאַם: דאָס מוז זיין אַ גרויסע שיף... איהר פייער ברענט זעהר הויך. אָט וועלען מיר זי באלד זעהען, ווען זי וועט אריין אין דעם ליכטיגען פּאַס...

זשענעוויוו: איך ווייס ניט צי וועלען מיר זי קענען זעהן... דער טומאן הענגט נאָך איבער'ן ים...

פּעלעאַם: דער טומאן הויבט זיך דאָרט פּאמעלעך אויף...

מעליזאַנדע: יאָ. איך זעה דאָרט אַ קליין פייערל, פריהער האָב איך עס ניט געזעהן...

פּעלעאַם: דאָס איז אַ לייכטורעם. ס'זיינען דאָרט פאַרהאַן נאָך לייכטורעמס, אָבער זיי קענען מיר נאָך ניט זעהן.

מעליזאַנדע: די שיף איז אין דער ליכטיגען... זי איז שוין זעהר ווייט פון דאַנען...

פּעלעאַם: דאָס איז אַ פרעמדע שיף, ניט קיין היגע זי קוקט אויס גרעסער פאַר אַלע אונזערע שיפען...

מעליזאַנדע: דאָס איז דאָך די שיף, וועלכע האָט מיך אהערצו געבראַכט...

פּעלעאַם: זי שווימט אוועק מיט פולע זעגלען...

מעליזאַנדע: דאָס איז די שיף, וועלכע האָט מיך אהערצו געבראַכט; זי האָט גרויסע זעגלען... איך האָב זי דערקענט אָן איהרע זעגלען.

פּעלעאַם: דער ים וועט היינט ביי נאכט זיין אַ צאָרנ־דיגער.

מעליזאַנדע: פאַר וואָס פאָהרט זי אָב, היינט ביי־

נאכט?.. קוים־קוים וואָס מען זעהט זי נאָך... זי קען נאָך צובראָכען ווערען...

פעלעאַס: די נאכט פאַלט־צו זעהר גיך... (אלע שווייגען).

זשענעוויעוו: קיינער רעדט שוין מעהר ניט... איהר האָט שוין מעהר ניט וואָס צו זאָגען איינער צום צווייטען?.. שוין צייט אריין אין שלאָס. פעלעאַס, ווייז מעליזאַנדע'ן דעם וועג. איך מוז א רגע א קוק טהאָן וואָס דער קליינער איניאָלד מאכט. (זי געהט ארוים).

פעלעאַס: איצט קען מען שוין גאָר ניט זעהען אויפ'ן ים...

מעליזאַנדע: אָט זעה איך נאָך פייערען.

פעלעאַס: דאָס זיינען די אנדערע לייכטטורעמס... דו הערסט ווי דער ים ברומט?.. עס ווערט א ווינט... קום, לאָמיר דאָ אראָבגעהן. ווילסט מיר געבען דיין האנט?

מעליזאַנדע: זעה, זעה, מיינע הענד זיינען פערנומען...

פעלעאַס: איך וועל דיך נעהמען פאר'ן אָרים. דער ברעג איז א קרומער און עס איז שטאָק פינסטער... איך וועל נאָך אפשר מאָרגען אוועקפאָהרען...

מעליזאַנדע: אה!.. פאר וואָס פאָהרסטו אוועק? (זיי געהען ארוים).

צווייטער אַקט.

ערשטע סצענע.   אַ קוואַל אין פּאַרק.

פּעלעאַס און מעליזאַנדע קומען אריין.

פּעלעאַס: דו ווייסט ניט, וואוהין איך האָב דיך גע־בראַכט? איך קום אהערצו אָפט זיצען מיטאָג־צייט, ווען אין די גערטנער ווערט צו הייס. היינט שטיקט עפּעס גאָר, אפילו אין דעם שאָטען פון די ביימער.

מעליזאַנדע: אה, ווי קלאָר דאָס וואַסער איז!..

פּעלעאַס: עס איז אַזוי קיהל, ווי דער ווינטער. דאָס איז אַן אַלטער פערלאָזענער קוואַל. לויט דערצעהלען, אַז דורך דעם קוואַל פלעגען אמאָל נסים געשעהן, — ער פלעגט עפענען די אויגען פון די בלינדע. ער רופט זיך נאָך איצט „דער קוואַל פון די בלינדע".

מעליזאַנדע: און איצט עפענט ער שוין מעהר ניט אויף די אויגען פון די בלינדע?

פּעלעאַס: פון זינט ווען דער קעניג אַליין איז באַלד אַ בלינדער געוואָרען, קומט שוין קיינער אהער ניט היילען זיך...

מעליזאַנדע: ווי איינזאַם דאָ איז!.. קיין שום גע־רויש הערט מען ניט.

פּעלעאַם: דאָ הערשט שטענדיג אַ וואונדערליכע שטילקייט... מען הערט דאכט זיך, ווי דאָס וואסער שלאָפט... ווילסט זיך אפשר זעצען אויפ'ן ברעג פון'ם מירמעלשטיינענעם בעקען? דאָ איז פאַרהאַן אַ לינדען־בוים, וועלכען די זונן דרינגט קיין מאָל ניט דורך...

מעליזאַנדע: איך וועל זיך לעגען אויפ'ן מירמעל־שטיין... איך וואָלט וועלען דערזעהן דעם דעק פון קוואַל...

פּעלעאַם: קיינער האָט נאָך איהם קיינמאָל ניט גע־זעהען. דער קוואַל איז אפשר אזוי טיעף ווי דער ים. — קיינער ווייס ניט פון וואַנען דאָס וואסער קוועלט ארוים. — אפשר קומט עס פון דעק פון דער ערד...

מעליזאַנדע: ווען עפּעס אַ פינקעלנדע זאַך וואָלט געווען אויפ'ן דעק, וואָלט מען זי אפשר ארויסגעזעהען...

פּעלעאַם: בויג זיך ניט אָן אזוי...

מעליזאַנדע: איך וויל אָנריהרען דאָס וואסער...

פּעלעאַם: היט זיך, זאָלסט זיך ניט אַ גליטש טהאָן,,, איך וועל דיך צוהאַלטען פאַר'ן האַנט...

מעליזאַנדע: ניין, ניין, איך וויל אָבטונקעןביידע הענט... מיינע הענט זיינען היינט עפּעס גאָר ווי קראַנק..

פּעלעאַם: אה! אה! היט זיך! היט זיך! מעלי־זאַנדע!.. מעליזאַנדע! — אה! דיינע האאר!..

מעליזאַנדע (זעצט זיך אויף גיך אויף גלייך): איך קען ניט... איך קען עס ניט דערלאַנגען...

פּעלעאַם: דיינע האאר זיינען איינגעטונקט אין וואסער...

מעליזאַנדע: יאָ, מיינע האאר זיינען לענגער פון מיינע ארעמס... זיי זיינען לענגער פאר מיר אין גאנצען. (שטילשווייגען).

פעלעאַס: וואו האָט ער דיך געפונען? אויף ביים ברעג פון א קוואל?

מעליזאַנדע: יא...

פעלעאַס: וואָס האָט ער דיר געזאָגט?

מעליזאַנדע: גאָרנישט; — איך געדענק שוין ניט...

פעלעאַס: איז ער געווען גאָר נאָהענט לעבען דיר?

מעליזאַנדע: יא; ער האָט מיך געוואָלט קושען.

פעלעאַס: אָבער דו האָסט ניט געוואָלט?

מעליזאַנדע: ניין.

פעלעאַס: פאר וואָס האָסטו ניט געוואָלט?

מעליזאַנדע: אה! אה! עפּעס האָט אָקאָרשט פאַר־ביי געפינקעלט אין וואסער איבער'ן דעק...

פעלעאַס: היט זיך! היט זיך! — דו וועסט אריינ־פאלען. מיט וואָס שפּיעלסטו עס זיך?

מעליזאַנדע: מיט דעם פינגערל, וואָס ער האָט מיר געגעבען...

פעלעאַס: היט זיך; וועסט איהם נאָך פערלירען.

מעליזאַנדע: ניין, ניין; איך האלט איהם שטארק אין מיינע הענט...

פעלעאַס: שפּיעל זיך ניט אזוי איבער אזא טיעפען קוואל...

מעליזאַנדע: מיינע הענט ציטערען ניט.

פעלעאַם: ווי ער פינקעלט עס אויפ׳ן זונן! — וואַרף איהם ניט אזוי הויך אין דער לופטען...

מעליזאַנדע: אה!..

פעלעאַם: וואָס, אריינגעפאלען?

מעליזאַנדע: אריינגעפאלען אין וואסער!..

פעלעאַם: וואו איז ער? וואו איז ער?..

מעליזאַנדע: וואָס? איך זעה גאָר ניט ווי ער זינקט אראָב...

פעלעאַם: מיר דאכט, איך זעה זיין בליאסק...

מעליזאַנדע: מיין פינגער׳ל?

פעלעאַם: יא, יא; אָן דאָרטען...

מעליזאַנדע: אָה! אָה! ער איז שוין אזוי ווייט פון אונז! ניין, ניין, דאָס איז ניט דער פינגער׳ל... ניט דער פינגער׳ל... פארלאָרען.. פאלאָרען.. מען זעהט שוין איצט גאָרניט, א חוץ א גרויסען קרייז אויף׳ן וואסער.. וואָס טהוען מיר? וואָס הייבען מיר אָן צו טהאָן?..

פעלעאַם: נעהם זיך ניט אזוי דאָס לעבען איבער א פינגער׳ל. דאָס איז גאָרנישט... אפשר וועלען מיר איהם נאָך געפינען. אניט, וועלען מיר געפינען אנאנדערן...

מעליזאַנדע: ניין, ניין; מיר וועלען איהם שוין קיין מאָל ניט געפינען. און קיין אנדער פינגעריל וועלען מיר אויך ניט געפינען... אבי איך האָב געמיינט, אז איך האָב איהם שוין אונטערגעכאפט אין מיינע הענט... איך האָב שוין די הענט אפילו געהאט צוגעמאכט און דאָך איז ער

ארויסגעפאלען... איך האָב איהם געוואָרפען צו הויך, אנטקעגען דער זונן...

פעלעאַס: קום, קום אוועק פון דאנען. מיר וועלען נאָך אהער צוריק־קומען אנאנדער טאָג. קום, עס איז שוין צייט. זיי וועלען נאָך אונז קומען זוכען. דער זייגער האָט שוין געשלאָגען צוועלף, נאָך בעת דער פינגעריל איז אריינ־געפאלען.

מעליזאַנדע: וואָס זאָלען מיר זאָגען גאָלאָ'ן, ווען ער וועט פרעגען וואו דער פינגעריל איז?

פעלעאַס: דעם אמת, דעם אמת, דעם אמת... (זיי געהען ארוים).

צווייטע סצענע. א צימער אין שלאָס.

גאָלאָ ליעגט אויסגעצויגען אויף זיין בעט.
מעליזאנדע זיצט לעבען איהם.

גאָלאָ: אה! אה! אלץ איז ווי געוואונשען. דאָס איז גאָרנישט מיט גאָרנישט. איך קען נאָר ניט פערשטעהן ווי אזוי האָט דאָס געטראָפען. איך האָב זיך מיר פאמעלעך געיאָגט אין וואלד. פלוצלונג האָט מיין פערד פערנאנדער געטראָגען. איך וויים גאָר ניט פאר וואָס. צי האָט ער דער־זעהען עפּעס אן אונגעוועהנליכע זאַך?.. איך האָב זיך גע־ווען איינגעהערט, ווי דער זייגער שלאָגט צוועלף. ביים

צוועלפטען קלאפּ, פּונקט האלבען טאָג, האָט ער זיך פּלוצלונג דערשראָקען און ווי א בלינדער משוגע'נער איז ער אָנגעלאָפען אויף א בוים. מעהר האָב איך ניט געהערט. איך ווייס נאָך איצט אויך ניט וואָס איז געשעהען. איך בין געפאלען און ער איז הפּנים געפאלען אויף מיר. מיר האָט זיך אָפּגעדוכט, אז דער גאנצער וואלד ליעגט אויף מיין ברוסט. איך האָב געמיינט, אז מיין הארץ איז צוקוועטשט געוואָרען. אָבער עס איז גאנץ, מיין הארץ. ס'איז קענטיג גאָרנישט...

מעליזאַנדע: געבען דיר אביסעל וואסער?

גאָלאָ: א דאנק, א דאנק; איך בין ניט דורשטיג.

מעליזאַנדע: אונטערלעגען דיר אן אנדער קיסען?.. אויף דער קיסען איז א בלוט־פלעק.

גאָלאָ: ניין, ניין; ניט נויטיג. דאָס איז מיר ערשט ארויס אביסעל בלוט פון מויל. עס קען זיין, אז עס וועט פון מיר געהן נאָך בלוט...

מעליזאַנדע: ביסטו אין דעם גאנץ זיכער?.. טהוט דיר שטארק וועה?

גאָלאָ: ניין, ניין; איך האָב שוין געהאט א סך אזעלכע וועהטאָגען. איך בין געוואוינט צו בלוט און אייזען... די ביינער זיינען דאָך ניט קיין ביינדעלעך פון א קליין קינד; האָב קיין מורא ניט...

מעליזאַנדע: מאַך צו דיינע אויגען און ווער אנטשלאָפען. איך וועל דאָ זיצען א גאנצע נאכט...

גאָלאָ: ניין, ניין; איך וויל ניט, אז דו זאָלסט זיך אזוי אויסמאטערען. איך דארף קיין זאַך ניט; איך וועל

אנטשלאָפען ווערען אזוי ווי א קינד... וואָס איז, מעלי־
זאַנדע? וואָס האָסטו זיך מיט אמאָל צו־וויינט?..

מעליזאַנדע (בעגיסענדיג זיך מיט טרעהרען): איך
בין... איך בין אויך ניט געזונד...

גאָלאָ: דו ביסט אויך ניט געזונד? וואָס פעהלט דיר
דען; וואָס איז דיר, מעליזאַנדע?..

מעליזאַנדע: איך ווייס ניט... מיר פאַליובעט דאָ
ניט... לאָמיך עס דיר זאָגען טאקע איצט: מיין האר,
מיין האר, איך געפין מיך דאָ ניט גליקליך...

גאָלאָ: וואָס הייסט? מעליזאַנדע, וואָס איז געשע־
העו? וואָס איז?.. און איך שפיר גאָר קיין זאך ניט...
וואָס איז געשעהען?.. האָט דיר ווער בייז געטהאָן?..
האָט דיך ווער געקריוודעט?

מעליזאַנדע: ניין, ניין; קיינער האָט מיר קיין שום
בייז ניט געטהאָן... עס איז ניט דאָס... עס איז ניט
דאָס... אָבער איך קען דאָ מעהר ניט זיין. איך ווייס ניט
פאר וואָס... איך וויל אוועק פון דאנען, אוועק!.. איך
וועל שטארבען, ווען איך בלייב דאָ ווייטער...

גאָלאָ: אָבער עפּעס פּאָרט מוז דאָך זיין? דו בע־
האלטסט עפּעס פון מיר... דערצעהל מיר דעם גאנצען
אמת, מעליזיאַנדע... ווער האָט דיך געקריוודעט? דער
קעניג?.. מיין מוטער?.. פּעלעאַס?..

מעליזאַנדע: ניין, ניין; ניט פּעלעאַס. קיינער ניט...
דו קענסט מיך ניט פערשטעהן...

גאָלאָ: פאר וואָס זאָל איך דיך ניט פערשטעהן?..

אז דו זאָגסט מיר גאָרנישט, טאָ וואָס קען איך דען טהאָן?..
דערצעהל מיר אַלץ אויס, וועל איך אַלצדינג פערשטעהן.

מעליזאַנדע: איך ווייס אַליין ניט וואָס דאָס איז... איך ווייס אַליין ניט אקוראט וואָס דאָס איז... ווען איך וואָלט דיר געקאָנט דערצעהלען, וואָלט איך עס דיר דערצעהלט... דאָס איז אַ זאַך, וואָס איז שטאַרקער פאַר מיר...

גאָלאָ: נו, זיי אמענש, מעליזאַנדע. — וואָס ווילסטו, זאָל איך טהאָן? — דו ביסט דאָך שוין ניט קיין קינד. — פון וועמען ווילסטו עס אוועק פון דאַנען? פון מיר?

מעליזאַנדע: אָה! ניין, ניין; ניט דאָס... מיט דיר וואָלט איך וועלען אוועק... דאָ אויף דעם אָרט קאָן איך מעהר ניט לעבען... איך פיהל, אז איך וועל לאַנג ניט לעבען...

גאָלאָ: אָבער אַלץ עפּעס מוז דאָך זיין אַ פאַר־וואָס. מען וועט דאָך זאָגען, אז דו ביזט משוגע. מען וועט דאָך זאָגען, אז דאָס זיינען קינדערשע חלומות. — נו, זאָג, אפשר איז עס פּאָרט פעלעאַס? — איך מיין דאָך, אז ער רעדט מיט דיר נאָר זעלטען־ווען.

מעליזאַנדע: ניין, צייטענווייז רעדט ער מיט מיר... איך מיין, אז ער האָט מיך ניט ליעב. איך קען עס ארויסזעהען פון זיינע אויגען... נאָר, אז ער בעגעגענט מיך רעדט ער מיט מיר...

גאָלאָ: דאַרפסט איהם גאָר ניט פאַרדענקען. ער איז אַלע מאָל געווען אזא. ער איז אביסעל אַ מאָדנער. און

איצט גראדע איז ער אומעטיג. ער טראכט אלץ וועגען זיין פריינד מארסעלוס, וועלכער האלט ביים שטארבען, און דאך קען ער איהם ניט פאהרען געוואהר ווערען... ער וועט אנדערש ווערען, ער וועט אנדערש ווערען, אט וועסטו זעהען. ער איז דאך נאך אזוי יונג...

מעליזאנדע: אבער דאס איז דאך ניט דאס...

גאלא: וואס־זשע דען איז עס? — קענסטו זיך גאר ניט צוגעוואוינען צו אונזער לעבען דא? עס איז דיר דא צו אומעטיג? אמת, דער שלאס איז זעהר אן אלטער און זעהר אן אומעטיגער... זעהר א קאלטער און זעהר א טיעפער. און אלע וואס וואהנען דא זיינען שוין אלט. און דאס לאנד מיט זיינע אלטע וועלדער, מיט זיינע אלע אלטע דונקעלע וועלדער, קוקט אפשר אויך אוים אומעטיג. אבער אז מיר ווילען, קען דאך דאס אלץ ווערען לוסטיג און לעבעדיג. א חוץ דעם, די פרייד — די פרייד, די פרייד — מען קען דאך ניט האבען קיין פרייד יעדען טאג. מען דארף זיין צופריעדען מיט אלץ ווי עס איז. נו, איצט זאג מיר, וואס עס זאל ניט זיין, איך וועל טהאן אלץ וואס דו ווע‍סט נאר וועלען...

מעליזאנדע: יא, יא, עס איז אמת... דא זעהט מען קיין מאל דעם הימעל ניט. איך האב איהם היינט פריה דעם ערשטען מאל דערזעהען...

גאלא: איז אט דעריבער ווינסטו עס, מיין ארימע מעליזאנדע? — ניט מעהר ווי דאס? — דו ווינסט דערפאר, וואס דו זעהסט ניט דעם הימעל? — נו, נו, דו ביסט

דאָך שוין ארויס פון די יאָהרען, ווען מען ווײנט צוליעב אזעלכע זאכען... אויסער דעם, איז דען דער זומער ניט נאָהענט? דאמאָלסט וועסטו זעהען דעם הימעל יעדען טאָג.

— און איבער א יאָהר ווידער... נו, גיב מיר דיין האנד, גיב מיר דיינע ביידע קליינע הענטעלאך. (ער נעהמט איהרע הענט). אה! אה! אָט דיזע קליינע הענטעלאך, וועלכע איך וואָלט געקענט צוקוועטשען אזוי, ווי בלומען... — שאַ! וואו איז דער פינגעריל, וואָס איך האָב דיר געגעבען?

מעליזאַנדע: דער פינגעריל?

גאָלאָ: יא, אונזער חופה־רינגעל, וואו איז ער?

מעליזאַנדע: איך דענק... איך דענק, ער איז אראָבגעפאלען...

גאָלאָ: אראָבגעפאלען? — וואו איז ער אראָבגעפאלען? — דו האָסט דאָך איהם ניט פערלאָרען?

מיליזאַנדע: ניין, ניין. ער איז אראָבגעפאלען... ער האָט געמוזט אראָבפאלען... אָבער איך ווייס וואו ער איז...

גאָלאָ: וואו איז ער?

מעליזאַנדע: דו קענסט... דו קענסט דאָך... דעם הייהל ביים ברעג ים?..

גאָלאָ: יא.

מעליזאַנדע: איז אָט דאָרטען איז ער... ער מוז אודאי זיין דאָרטען... יא, יא, איך דערמאָן זיך... היינט פריה בין איך אהינצו געגאנגען אויפצוקלייבען ים־שיסע־לאך פאר דעם קליינעם איניאָלד... איינינע זיינען דאָרטען

זעהר פיינינקע... האָט ער זיך מיר אראָבגעגליטשט פון פינגער... דערנאָך האָט אָנגעטראָגען א גרויסע כוואַליע און איך האָב איהם דאָרט געמוזט לאָזען און ארויסלויפען.

גאַלאַ: ביסטו זיכער, אז ער איז דאָרטען?

מעליזאַנדע: יא, יא, גאנץ זיכער... איך האָב גע־שפירט, ווי ער האָט זיך אראָבגעגליטשט... דערנאָך האָט זיך פלוצלונג דערהערט דאָס ברומען פון די כוואַליעס...

גאַלאַ: דו מוזט איהם גלייך געהן זוכען.

מעליזאַנדע: גלייך געהן זוכען איהם?

גאַלאַ: יא.

מעליזאַנדע: איצט? אָט גלייך איצט? — אין דער פינסטער?

גאַלאַ: אָט גלייך איצט, אין דער פינסטער. דו מוזט איהם גלייך געהן זוכען. איך וועל בעסער פערלירען אלץ וואָס איך האָב, איידער דעם פינגעריל. דו ווייסט ניט וואָס פאר א פינגער׳ל דאָס איז. דו ווייסט ניט פון וואנען איך האָב איהם געקראָגען. דער ים וועט היינט ביינאכט זיין זעהר א שטורעמדיגער. דער ים וועט דיר פערלויפען דעם וועג און וועט איהם אוועקטראָגען... געשווינד. דו מוזט איהם גלייך געהן זוכען...

מעליזאַנדע: איך האָב מורא... איך האָב מורא צו געהן אליין...

גאַלאַ: געה, געה נאָך מיט אימיצען. אָבער געהן מוזטו די מינוט, דו פערשטעהסט? געה געשווינד. בעט פעלעאס׳ן, ער זאָל מיט דיר געהן.

מעליזאַנדע: פעלעאם? — מיט פעלעאם׳ן? — פע־לעאם וועט דאָך אָבער ניט...

גאַלאַ: פעלעאם וועט טהאָן אליז, וואָס דו וועסט איהם בעטען. איך קען פעלעאם׳ן בעסער פאר דיר. געה, געה, אייל זיך צו! איך וועל ניט קענען אנשלאָפען ווערען, ביז וואנען איך וועל ניט האָבען דעם פינגעריל.

מעליזאַנדע: אך! אך! איך בין אומגליקליך!.. איך בין אומגליקליך!.. (זי געהט ארוים וויינענדיג).

דריטע סצענע. לעבען א הייהל.

פעלעאם און מעליזאנדע קומען אריין.

פעלעאם (רעדט זעהר אונרוהיג): אַט דאָ איז דאָס. מיר זיינען אויפ׳ן אָרט. עס איז אזוי פינסטער, אז מען קען ניט אונטערשיידען די לאָך פון דער הייהל פון דער איבעריי־גער נאכט... אויף דער זייט זיינען ניטאָ קיין שטערן. לאָ־מירווארטען ביז די לבנה וועט זיך דורכשפּארען דורך יע־נעם גרויסען וואָלקען. זי וועט דאמאָלסט בעלויכטען די גאנצע הייהל, און דאמאָלסט וועלען מיר קענען אריינגעהן אָהן געפאהר. עס זיינען דאָ סכנות׳דיגע ערטער, דער שטעג איז זעהר א שמאָלינקער און ער ציהט זיך צווישען צוויי אָזערם, אין וועלכע מען איז נאָך קיין דעק ניט דערגאנגען. מיר איז ניט איינגעפאלען צו ברייגגען א שטורקאַץ אָדער

א לאַמטערנע, אָבער איך מיין, אז דער שיין פון דער לבנה וועט אונז זיין גענוג. — דו האָסט זיך אין דער הייהל נאָך קיין מאָל ניט אַראָבגעלאָזען?

מעליזאַנדע: ניין...

פעלעאַס: לאָמיר אריינגעהן, לאָמיר אריינגעהן... אויב ער וועט ביי דיר פרעגען, זאָלסטו איהם קענען אויס-מאָהלען דעם אָרט, וואו דו האָסט פערלאָרען דעם פינגעריל... די הייהל איז זעהר א גרויסע און זעהר א שעהנע. דאָ הענ-גען אראָב קויהלען-ליכטעלאך, וואָס קוקען אויס ווי פלאַנ-צען און מענשען. די הייהל איז פול מיט א בלאָהען טומאן. מען האָט זי נאָך ניט אויסגעפאָרשט אין גאנצען. גרויסע אוצרות מוזען אין איהר זיין בעהאלטען. דו וועסט אין איהר זעהן שטיקער פון פארצייטיגע שיפען, וואָס זיינען צובראָ-כען געוואָרען. אָבער אָהן א פיהרער זאָלסטו ווייט ניט געהן. ניט איין מענש איז שוין אהער אריין און איז ניט געקומען צוריק. איך אליין האָב אויך מורא צו געהן צו-ווייט. מיר וועלען נאָר געהן אזוי ווייט, ווי מיר וועלען זעהען דאָס ליכט פון ים אָדער פון הימעל. ווען דו וועסט דאָ נאָר אָנצינדען א קליין פייעריל, אזוי וועט זיך דיר אָבדוכטען, אז דער סו-פיט איז פארזעעט מיט שטערן פונקט ווי דער הימעל. מען זאָגט, אז שטיקלאך קריסטאל אָדער זאלץ שיינען עס אזוי אראָב פון פעלז. — זעה נאָר, זעה, איך דענק, אז דער הימעל הויבט זיך אָן אויסלייכטערן... גיב מיר דיין האנד, ציטער ניט, ניט ציטער אזוי. דאָ איז קיין שום סכנה ניטאָ. ווי נאָר מיר וועלען אויפהערען זעהן דאָס ליכט פון ים, אזוי

וועלען מיר זיך אָבשטעלען... פאר וואָס שרעקסטו זיך עם אזוי, פאר דעם שאָרך פון דער הייהל? דאָס איז דער שאָרך פון דער נאכט, אָדער פון דער שטילקייט... הערסטו! ווי דער ים ברומט הינטער אונז? — דער ים האָט היינט ניט קיין גליקליכען פנים... אָ, זעה נאָר, אָט איז שוין ליכטיג!.. (די לבנה בעלויכט העל די גרוב פון דער הייהל און אביסעל אויך די פינסטערניש אינעווענינ. אביסעל אראָב אין איהר טיעפענים דערזעהט מען דריי אלטע בעטלער מיט שיווע האאר. זיי זיצען אָנגעשפּארט איינער לעבען אנדערן אָן א שטיין און שלאָפען).

מעליזאַנדע: אך!

פעלעאַס: וואָס איז?

מעליזאַנדע: דאָ זיינען... דאָ זיינען... (זי ווייזט אויף די דריי בעטלער).

פעלעאַס: יא, יא; איך האָב זיי אויך געזעהען...

מעליזאַנדע: לאָמיר געהן!.. לאָמיר געהן!..

פעלעאַס: יא... די דריי אלטע לייט זיינען אנ־שלאָפען געוואָרען... אין לאַנד איז א הונגער... פאר וואָס זיינען זיי דאָס עפּעס אהערצו געקומען שלאָפען?..

מעליזאַנדע: לאָמיר געהן!.. קום, קום... לאָמיר אוועקגעהן!..

פעלעאַס: היט זיך. רייד ניט אזוי הויך. מען דארף זיי ניט אויפוועקען... זיי שלאָפען מיט א שווערען שלאָף... קום אוועק.

מעליזאַנדע: לאָז מיך, לאָז מיך. איך וויל בעסער געהן אליין...

פעלעאַם: מיר וועלען נאָך אהער קומען אנאנדערסט מאָל... (זיי געהען ארוים).

פערטע סצענע. א צימער אין שלאָם.

ארקעל און פעלעאַם.

אַרקעל: זעהסטו דאָך ווי יעדע זאך האלט דיך דאָ איצט צו און דערלאָזט דיך ניט אומזיסט אוועקלאָזען זיך אין אזא רייזע. מיר האָבען דיר ביז איצט ניט אויסגעזאָגט דעם אמת וועגען דיין פאָטער'ס חלאת. עס קען זיין, אז עס איז פאר איהם שוין גאָר קיין האָפנונג ניטאָ. שוין דער־פאר אליין טאָרסטו ניט אוועקגעהן פון אונזער שוועל. עס זיינען אָבער פארהאן נאָך פיעל טעמים, פאר וואָס דו זאָלסט ניט פאָהרען. דו טאָרסט אונז ניט איבערלאָזען אליין אין א צייט, ווען אונזערע שונאים שטעהען אויף אויף אונז און ווען דאָס פאָלק ארום אונז שטארבט אוים פון הונגער און הערט ניט אויף צו מורמלען. און צוליעב וואָס איז דער פאָהרען? מארסעלום איז שוין טויט און דאָס לעבען מאָהנט ביי אונז ערנסטערע חובות, ווי געהן געוואָהר ווערען קברים. דו זאָגסט, עס האָט דיר דערעסען ארומצוגעהן ליידיג; אָבער דעם מענשענ'ס פליכטען און זיין געהעריגע ארבייט

וואלגערען זיך דאָך ניט אויף די שליאַכען. מען מוז זיי אַבוואַרטען אויפ'ן שוועל און ווען זיי קומען פאַרביי, דאַרף מען זיי אַריינלאָזען. און פאַרבייגעהן טהוען זיי דאָך יעדען טאָג. וואָס, דו האָסט זיי נאָך קיין מאָל ניט געזעהען? איך זעה זיי איצט אויך קוים אַמאָל. אָבער איך וועל דיך אויסלערנען ווי זיי צו דערקענען, און אין דעם טאָג ווען דו וועסט זיי וועלען א וואונק טהאָן, וועל איך זיי דיר אָנווייזען. דאָך, הער מיך צו: אויב דו פיהלסט, אז די רייזע ווערט געפאָדערט אין דער טיעפענים פון דיין לעבען, מעגסט דו פאָהרען, וואָרים דו דאַרפסט דאָך בעסער פאַר מיר ווי־סען, וועלכע זאכען דו דאַרפסט מקריב זיין, דיין לעבען, אָדער דיין שיקזאל. איך וויל דיך נאָר בעטען, דו זאָלסט וואַרטען ביז וואַנען מיר וועלען וויסען, וואָס עס דאַרף אין גיכען געשעהען...

פעלעאַס: ווי לאַנג וועל איך מוזען וואַרטען?

אַרקעל: נאָך עטליכע וואָכען. אפשר נאָר נאָך עטלי־כע טעג...

פעלעאַס: איך וועל וואַרטען...

דריטער אַקט.

ערשטע סצענע. אַ צימער אין שלאָס.

פּעלעאַס און מעליזאַנדע. זי זיצט ביים שפּין־רעדעל הינטען אין צימער און שפּינט.

פּעלעאַס: איניאָלד איז נאָך אלץ ניטאָ. וואוהין איז ער אוועקגעגאנגען?

מעליזאַנדע: ער האָט עפּעס דערהערט אין קאָרי־דאָר, איז ער ארוים זעהן, וואָס דאָס איז.

פּעלעאַס: מעליזאַנדע...

מעליזאַנדע: וואָס?

פּעלעאַס: דיר איז נאָך ליכטיג צו ארבייטען דאָרט הינטען?

מעליזאַנדע: איך קען אין דער פינסטער אויך אר־בייטען...

פּעלעאַס: הפּנים, אז אלע שלאָפען שוין אין שלאָס. גאָלאָ איז נאָך ניטאָ פון געיעג. עס איז דאָך שוין שפּעט... דער קלאפּ פון זיין פאל האָט זיך שוין פערהיילט?..

מעליזאַנדע: ער האָט געזאָגט, אז עס טהוט איהם שוין ניט וועה.

פּעלעאַס: ער האָט שוין געמעגט קליגער זיין. זיין גוף איז שוין ניט אזוי בויגיג ווי ווען ער איז נאָך געווען א

צוואנציג־יאהריגער. איך זעה דורך׳ן פענסטער די שטערען און דאָס לבנה־ליכט אויף די בוימער. עס איז שוין שפּעט. ער וועט שוין איצט ניט קומען. (מען קלאַפּט אין טהיר). ווער איז דאָרטען?.. אריין!.. (דער קליינער איניאַלד עפענט די טהיר און קומט אריין אין צימער)

פעלעאַס: דאָס האָסטו אזוי געקלאַפּט?.. אזוי טאָר מען ניט קלאַפּען אין א טהיר. מיר האָבען געמיינט, אז עפּעס אן אומגליק האָט געטראָפען. זעה, אָט האָסטו דער־שראָקען דער מאַמעלען.

איניאַלד: איך האָב דאָך געקלאַפּט נאָר אביסעלע.

פעלעאַס: עס איז שוין שפּעט. דער פאָטעריל וועט שוין ניט קומען היינט. שוין צייט דיר לעגען זיך שלאָפען.

איניאַלד: איך וועל זיך ניט לעגען פריהער פון אייך.

פעלעאַס: וואָס?.. וואָס זאָגסטו דאָרט?..

איניאַלד: איך האָב געזאָגט... פריהער פון אייך ניט... פאר אייך ניט... (צוכליפּעט זיך און בעשיצט זיך ביי מעליזאַנדע׳ן).

מעליזאַנדע. וואָס איז איניאַלד? וואָס איז?.. וואָס האָסטו זיך עפּעס מיט אמאָל צואוויינט?

איניאַלד (כליפּענדיג): ווייל... אָ! אָ! ווייל...

מעליזאַנדע: ווייל וואָס?.. ווייל וואָס?.. נו, דערצעהל מיר...

איניאַלד: מאַמעלע... מאַמעלע... דו פאָהרסט אוועק...

מעליזאַנדע: איניאַלד, וואָס איז מיט דיר געוואָ־

רען ?.. איך האָב גאָר אפילו קיינמאָל ניט גע'חלומ'ט יוע־
גען אוועקפאָהרען...

איניאָלד: ניין, ניין, דו דענקסט יא דערפון, יא. דער
פּאָטעריל איז אוועק... דער פּאָטעריל וועט שוין מעהר
ניט קומען און דו פּאָהרסט אויך אוועק... איך האָב עס
געזעהן... איך האָב עס געזעהן...

מעליזאַנדע: אָבער אז איך האָב דאָס גאָר קיינמאָל
ניט געקלעהרט, איניאָלד... פאר וואָס עפּעס פּאלט דיר
איין, אז איך פאָהר אוועק ?

איניאָלד: איך האָב עס געזעהן... איך האָב עס
געזעהן... דו האָסט פאר'ן פּעטער גערעדט עפּעס אזוינס
— איך האָב עס ניט דערהערט...

פּעלעאַס: ער איז פערשלאָפען... ער רעדט דאָס
פון שלאָף. קום, איניאָלד, אהער. שלאָפסט שוין ?.. קום
אהער צום פענסטער און זעה, ווי די וואסער־גענז שלאָגען
זיך מיט די הינט !..

איניאָלד (ביים פענסטער): אָ! אָ! די הינט יאָגען
זיי נאָך! זיי יאָגען זיי נאָך!.. אָ! אָ! דאָס וואסער!..
די פליגלען! די פליגלען!.. זיי האָבען מורא...

פּעלעאַס (געהט צוריק צו מעליזאַנדע'ן): ער איז
פערשלאָפען; ער מאטערט זיך, ער זאָל ניט אנשלאָפען
ווען. אָט קלעפּען זיך שוין ביי איהם די אויגען צו...

מעליזאַנדע (שפּינט און זינגט אין דער שטיל):

הייליגער דניאל, הייליגער מיכאל...

הייליגער מיכאל, הייליגער רפאל...

אינִיאַלד (ביים פענסטער): אָ! אָ! מאמעלע טייערע!

מעליזאַנדע (שטעהט פּלוצלונג אויף): וואָס איז איניאַלד?.. וואָס איז?..

איניאַלד: איך האָב עפּעס געזעהן אין פענסטער...

(פּעלעאַס און מעליזאַנדע לויפען צו צום פענסטער).

פּעלעאַס: וואָס איז ביים פענסטער?.. וואָס האָסטו געזעהן?..

איניאַלד: אָ, אָ! איך האָב עפּעס געזעהן!..

פּעלעאַס: דאָ איז דאָך גאָרנישט ניטאָ. איך זעה קיין זאַך ניט...

מעליזאַנדע: איך אויך ניט.

פּעלעאַס: וואו האָסטו עפּעס געזעהן? אין וועלכער זייט?..

איניאַלד: אָן דאָרטען, דאָרטען!.. איצט איז עס שוין דאָרטען ניטאָ.

פּעלעאַס: ער ווייס ניט וואָס ער רעדט. ער האָט געמוזט זעהן דאָס לבנה־ליכט, אָבשיינענדיג אויף דעם וואלד. אָפטמאָל זיינען די אָבשפּיגלונגען זעהר מאָדנע... אז ניט האָט עפּעס געמוזט אריבערלויפען איבער׳ן וועג... אפשר האָט זיך איהם גאָר גע׳חלומ׳ט. זעה, זעה, מיר דוכט, אז ער שלאָפט שוין מיט אלעמען...

איניאַלד (ביים פענסטער): דער פּאַטעריל איז דאָרט! דער פּאַטעריל איז דאָרט!

פעלעאָם (געהט צו צום פענסטער) : ער איז גע־רעכט ; גאָלאָ קומט אריין אין הויף.

איניאָלד : דער פאָטעריל ! דער פאָטעריל ! איך געה איהם אנטקעגען. (ער פערשווינדט לויפענדיג. שטיל־שווייגען).

פעלעאָם : זיי זיינען שוין אויף די טרעפּ... (גאָלאָ און איניאָלד קומען אריין מיט א לאָמפּ).

גאָלאָ : איהר ווארט נאָך אלץ אין דער פינסטער ?

איניאָלד : איך האָב געבראכט פייער, מוטעריל, א גרויס פייער !.. (ער הייבט אויף דעם לאָמפּ און טהוט א קוק אויף מעליזאנדע׳ן). מאמעלע, דו האָסט גאָר גע־וויינט ?.. דו האָסט געוויינט ? (ער הייבט אויף דעם לאָמפּ אנטקעגען פעלעאָס׳ען און קוקט זיך אין איהם איין). דו אויך, דו אויך, דו האָסט אויך געוויינט ?.. פאָטעריל, זעה נאָר, פאָטעריל, זיי האָבעןביידע געוויינט...

גאָלאָ : האלט זיי ניט דאָס ליכט אזוי אונטער די אויגען...

צווייטע סצענע.   א שלאָסטורעם.

אונטער איינעם פון די פענסטער פון טורעם ציהט זיך א וועכטער־שטעג. מעליזאנדע זיצט ביים פענסטער.

מעליזאנדע (קאמט איהרע צולאָזטע האאר און זינגט) :

שוימענד פאלען מיינע לאנגע לאָקען
ביז צום שוועל פון טורעם, —

בענקענד ווארטען אויף דיר מיינע לאָקען
איבער'ן גאנצען טורעם,
און דורך א גאנצער לאנגער שטונדע,
און דורך א גאנצער לאנגער שטונדע.
הייליגער דניאל, הייליגער מיכאל,
הייליגער מיכאל, הייליגער דניאל.
איך בין געבוירען אום זונטאג,
א זונטאג פונקט אום האלבען טאָג...

(פעלעאַס קומט אָן אויפ'ן שטעג).

פעלעאַס: אהו! אהו! העי!..

מעליזאַנדע: ווער איז דאָרטען?

פעלעאַס: איך, איך און נאָכאמאָל איך!.. וואָס טהוסטו דאָרטען ביים פענסטער, זינגענדיג אזוי ווי א פויגעל פון ווייטע לענדער.

מעליזאַנדע: איך פערקאם מיינע האאר איבער נאכט...

פעלעאַס: איז אָט דאָס זעה איך עס אויף דער וואנט?.. איך האָב געמיינט, אז עפּעס א ליכט שיינט דאָרטען אויפ'ן וואנט...

מעליזאַנדע: איך האָב געעפענט דעם פענסטער. אין טורעם איז אזוי היים... ס'אראַ שעהנע נאכט...

פעלעאַס: אָהן א צאָהל שטערען אין הימעל. איך האָב נאָך קיינמאָל ניט געזעהן אזוי פיעל שטערען ווי היינט ביינאכט... אָבער די לבנה איז נאָך איבער'ן ים. מעלי־

זאנדע, פאר וואָס שטעהסטו אין שאטען? לעהן זיך אָן אביסעל אין פּאָראוים און לאָמיך זעהן דיינע צעלאָזטע האאר...

מעליזאַנדע: איך שרעק מיך אזוי... (זי בויגט זיך ארויס פון פענסטער).

פעלעאַס: אָ! אָ! מעליזאנדע!.. אָ, ווי שעהן דו ביסט!.. דו ביסט אזוי שעהן!.. בויג זיך ארויס! בויג זיך ארויס!.. לאָמיך צוקומען צו דיר נעהענטער...

מעליזאַנדע: נעהענטער קען איך צו דיר ניט קו־מען... נאָך נידעריגער ארויסבויגען זיך קען איך שוין ניט...

פעלעאַס: העכער ארויפקומען קען איך ניט... גיב מיר חאָטש היינטיגע נאכט דיין האנט... איידער איך פאָהר אוועק... מאָרגען פריה פאָהר איך אוועק...

מעליזאַנדע: ניין, ניין, ניין!..

פעלעאַס: יא, יא, יא. איך פאָהר אוועק. מאָרגען פאָהר איך אוועק. גיב מיר דיין האנט, דיין האנט, דיין קליינע הענטעלע אויף מיינע ליפּען...

מעליזאַנדע: אויב דו פאָהרסט אוועק, וועל איך דיר ניט געבען מיין האנט...

פעלעאַס: גיב, גיב, גיב!..

מעליזאַנדע: דו וועסט ניט אוועקפאָהרען?..

פעלעאַס: איך וועל ווארטען...

מעליזאַנדע: איך זעה א רויז אין די שאָטענס...

פעלעאַם: וואו?.. איך זעה בלויז די צווייגען פון דער ווערבע, וועלכע הענגען איבער'ן וואנט...

מעליזאַנדע: ווייטער אראַב, ווייטער אראַב אין גאָר־טען; ווייטער אראַב, דאָרטען וואו עס איז דונקעל, גרין...

פעלעאַם: דאָס איז ניט קיין רויז... איך געה גלייך א קוק טהאָן וואָס דאָס איז, אָבער פריהער גיב דיין האנט...

מעליזאַנדע: אָן דאָרטען, דאָרטען... ווייטער קען איך זיך ניט אויסבויגען...

פעלעאַם: איך קען מיט מיינע ליפּען דיין האנד ניט דערלאנגען...

מעליזאַנדע: ווייטער קען איך זיך ניט ארויסבוי־גען... אַט באלד פאל איך ארוים... — אָ, אָ, מיינע האאר פאלען אראָב איבער'ן טורעם!.. ((ווי זי בויגט זיך אוים, צופאלען איהרע לאָקען פלוצלונג איבער איהר קאָפּ און צושפּרייטען זיך איבער פעלעאם'ן).

פעלעאַם: אָ! אָ! וואָס איז דאָס? דיינע האאר, דיינע האאר פאלען אראָב צו מיר!.. אלע דיינע לאָקען, מעליזאנדע, אלע דיינע לאָקען זיינען אראָבגעפאלען איבער'ן טורעם!.. איך האלט זיי אין מיינע הענד; איך האלט זיי אין מיין מויל... איך האלט זיי אין מיינע ארימס; איך וויקעל זיי ארום, ארום מיין האלז... איך וועל שוין מיינע הענט די גאנצע נאכט אזוי האלטען צוגעמאכט...

מעליזאַנדע: לאָז מיך! לאָז מיך אָב!.. איך וועל נאָך איבער דיר אראָבפאלען!..

פּעלעאַם: ניין, ניין, ניין, ניין... איך האָב יאָך קיינמאָל, מעליזאַנדע, ניט געזעהן אזעלכע האאר ווי דיינע... זעה, זעה, זעה, זיי קומען אראָב פון אזא הויך און דאָך פער־פלייצען זיי מיך ביז צו מיין הארצען!.. זיי פערדעקען מיך ביז צו די קניע!.. דיינע האאר זיינען אזוי זיס, אזוי זיס, אזוי ווי זיי וואָלטען אראָבפאַלען פון הימעל!.. אי־בער דיינע לאָקען קען איך דעם הימעל ניט זעהן. דו זעהסט, דו זעהסט, דו זעהסט?.. מיינע ביידע הענט קענען זיי ניט ארומנעהמען... אָט שיטען זיי זיך ארוים אויף די צווייגען פון דער ווערבע... זיי צאַפּלען זיך ביי מיר אין די הענד ווי פויגעלאך... און זיי האָבען מיך ליעב, זיי האָבען מיך ליעב, מעהר איידער דו!..

מעליזאַנדע: לאָז מיך, לאָז מיך אָב!.. אימיצער קען נאָך אָנקומען...

פּעלעאַם: ניין, ניין, ניין; איך וועל דיך שוין די נאכט פון מיר ניט אוועקלאָזען... די נאכט ביסטו מיין גע־פאנגענע, אויף דער גאנצער נאכט, אויף דער גאנצער נאכט!..

מעליזאַנדע: פּעלעאַם! פּעלעאַם!..

פּעלעאַם: איך בינד זיי צו, איך בינד זיי צו צו די צווייגען פון דער ווערבע... דו וועסט איצט ניט אוועק־געהן... דו וועסט איצט ניט אוועקגעהן... זעה, זעה איך קוש דיינע האאר... איצט, ווען איך שטעה איינגע־וויקעלט אין דיינע האאר וויים איך מעהר ניט פון קיינע יסורים... דערטראָגען דיר דיינע האאר דעם קלאנג פון

מיינע קושען ?.. זיי קלעטערען ארויף איבער דיינע האאר... יעדער האאר מוז דיר בריינגען א פּאאר קי־שען... דו זעהסט, איצט קען איך שוין אויפמאכען מיינע הענד... מיינע הענד זיינען פריי און דאָך קענסטו איצט פון מיר ניט אָבטרעטען...

מעליזאַנדע: אָ! אָ! דו טהוסט מיר וועה...
(טייבעלאך קומען ארויס פון טורעם און פליהען איבער זיי ארום אין דער נאכט). — וואָס איז דאָס, פּעלעאַס? — וואָס פליהט דאָס ארום מיר?

פּעלעאַס: דאָס קומען די טייבעלאך ארויס פון טו־רעם... איך האָב זיי איבערגעשראָקען; זיי פליהען אוועק...

מעליזאַנדע: דאָס זיינען מיינע טייבעלאך, פּעלעאַס, — לאָמיך אוועקגעהן, לאָז מיך געהן. זיי וועלען זיך שוין מעהר ניט אומקעהרען...

פּעלעאַס: פאר וואָס וועלען זיי זיך מעהר ניט אומ־קעהרען?

מעליזאַנדע: זיי וועלען פערבלאָנדזשען אין דער פינסטער... לאָז מיך אָב. לאָז מיך אויפהויבען דעם קאָפּ... איך הער טריט... לאָז מיך אָב! דאָס איז גאָלאָ!.. דאָס מוז זיין גאָלאָ!.. ער האָט דערהערט ווי מיר רעדען...

פּעלעאַס: ווארט, ווארט!.. דיינע האאר זיינען ארומגעפלאָכטען ארום די צווייגען... זיי האָבען זיך דאָרט

פערטשעפּעט אין דער פינסטער... ווארט, ווארט... עס איז פינסטער!.. (גאַלאַ קומט אָן איבער'ן שטעג).

גאַלאַ: וואָס טהוט איהר דאָ?

פּעלעאַס: וואָס איך טהו דאָ?.. איך...

גאַלאַ: איהר זייט קינדער... מעליזאַנדע, בויג זיך ניט אזוי ארויס פון פענסטער; דו וועסט נאָך ארויספאַלען... ווייסטו דען ניט, אז עס איז שפּעט? — עס איז דאָך שוין באלד האלבע נאכט. — שפּיעלט זיך ניט אזוי אין דער פינסטער. — איהר זייט קינדער. (לאכט נערוועז). אָך, וואָס פאר קינדער איהר זייט!.. וואָס פאר קינדער!.. (ער געהט אוועק מיט פּעלעאַס'ן).

דריטע סצענע. אין די געוועלב־קעלערן אונטערן שלאָס.

גאַלאָ און פּעלעאַס קומען אריין.

גאַלאַ: היט זיך. געה דאָ, דאָ געה. — דו ביזט נאָך קיינמאָל ניט געגאנגען דורך דיעזע קעלערען?

פּעלעאַס: יא, איינמאָל פריהער. אָבער דאָס איז געווען מיט יאָהרען צוריק...

גאַלאַ: זיי זיינען משונה גרויס. עס איז א קייט פון זעהר גרויסע הייהלען, וואָס איין גאָט ווייס וואו זיי ענדיגען זיך. דער גאנצער שלאָס שטעהט אויף אָט די הייהלען.

שפּירסטו ניט דעם מתים־גערוך, וואָס הענגט דאָ אומעטום ? — אָט דאָס האָב איך עס דיר געוואָלט ווייזען. לויט איך דענק, קומט דער גערוך פון דער קליינער אונטער דר'ערדי־גער אָזערע, וועלכע איך וויל דיר איצט ווייזען. היט זיך. געה מיר אין פאראויס נאָכ'ן שיין פון מיין לאמטערן. ווען מיר וועלען צוקומען צו דער אָזערע, וועל איך דיר אָנזאָגען דו זאָלסט זיך אָבשטעלען. (זיי געהען שטילערהייט). העי! העי! פּעלעאַס! שטעה! שטעה! (ער כאַפּט איהם אָן פאר'ן אָרים). אום גאָטעס ווילען! .. דו זעהסט דען ניט? נאָך איין טריט און דו וואָלסט געלעגען אין אָבגרונד! ..

פּעלעאַס: איך האָב גאָרנישט ניט געזעהען! .. דער לאמטערען האָט מיר אויפגעהערט לייכטען...

גאָלאָ: איך האָב זיך א גליטש געטהאָן... ווען איך וואָלט דיך ניט פערכאַפּט פאר'ן אָרים... נו, איז אָט דאָס איז דאָס שטעהענדיגע וואסער, וועגען וועלכען איך האָב מיט דיר גערעדט... שפּירסטו ווי דער גערוך פון טויט שטייגט פון איהם ארויף? — לאָמיר געהן ביז צום ברעג פון דיעזען אראָבהענגענדען פעלז. בויג זיך אויס אביסעל, אז ניט וועט דער גערוך דיר דערלאנגען א האק גלייך אין פּנים.

פּעלעאַס: איך שפּיר שוין דעם גערוך... א גערוך אזוי ווי פון א קבר.

גאָלאָ: ווייטער, ווייטער... עס פערגיפטעט מאנ־כעס מאָל דעם גאנצען שלאָס. דער קעניג וויל ניט גלויבען, אז פון דאנען קומט עס. — די הייהל, וועלכע בעהאלט דאָס

טויטע וואסער האָט מען געדארפט פערמויערען. עס וואָלט שוין גלאט צייט געווען מען זאָל אביסעל בעקוקען אָט די געוועלב־קעלערן. זעהסטו אָן יענע שפּאלטען אין די ווענט און זיילען פון די קעלערען? — עפּעס ארבייט דאָ בעהאָל־טענערהייט, וואָס קיינער ווייס ניט, און דער גאנצער שלאָס וועט אין איין נאכט פערזונקען ווערען, אויב מען וועט ניט אכטונג געבען דערויף. נאָר וואָס איז דער וואונדער? קיי־נער וויל אהער ניט אראָבגעהן אזוי טיעף... עס זיינען דאָ פאראַן מאָדנע שפּאלטען אין פיעלע מויערן... אה! אָט... שפּירסטו דעם טויט־גערוך, וואָס שטייגט אויף פון דאָנען?

פעלעאָס: יא, א טויט־גערוך שטייגט אויף ארום אונז...

גאָלאָ: בויג זיך אריבער; האָב קיין מורא ניט... איך וועל דיך צוהאלטען... גיב מיר... ניין, ניין, ניט דיין האנד... זי קען זיך נאָך ארויסגליטשען... דיין אָרים, דיין אָרים! זעהסטו דעם אבגרונד? (מיט געפּיהל). — פעלעאָס? פעלעאָס?

פעלעאָס: יא, איך דענק, אז איך זעה דעם דעק פון דער אָזערע... וואָס ציטערט דאָס אזוי? דאָס ליכט?.. דו? (ער גליייכט זיך אויס, דרעהט זיך אום און טהוט א קוק אויף גאָלאָ).

גאָלאָ (מיט א ציטערנדער שטימע): יא, דאָס איז דער לאמטערן... אָט זעה, דאָס האָב איך איהם א וויעג געטהאָן, כדי צו בעלייכטען די ווענט...

פּעלעאָם: איך וועל דאָ דערשטיקט... לאָמיר אַרויסגעהן פון דאַנען...

גאָלאָ: יא, לאָמיר געהן. (זיי געהען אַרוים שווייגענ־דיגערהייט).

אַ טעראַסע ביים אַרויסגאַנג פון קעלער.

פערטע סצענע.

גאָלאָ און פּעלעאַם קומען אַריין.

פּעלעאָם: אה! ענדליך קען איך אָן אָטהעם טהאָן! איין רגע האָט זיך מיר אויסגעדאַכט, אַז איך פאַל דאָרט חלשות אין די הייהלען. איך בין שיער ניט געפאַלען. די לופט איז דאָרט אַזוי פייכט און שווער ווי אַ בלייענער טוי, און די פינסטערניש איז אַזוי געדיכט, ווי אַ פערגיפטעטער טייג... נו, איצטער האָבען מיר גאָר די לופט פון׳ם גאַנ־צען ים!.. אַ פרישער ווינד, פריש ווי אַ בלאַט וואָס האָט זיך אָקאָרשט פערנאַנדערגעעפענט איבער די גרינע כוואַ־ליעס... זעה! מען האָט אָקאָרשט בעגאָסען די בלומען פון דער טעראַסע און איצט דערטראָגט זיך צו אונז אַהער דער זיסער ריח פון די גרינס און פון די פייכטע רויזען... עס מוז שוין זיין באַלד האַלבער טאָג; די בלומען זיינען שוין אין שאָטען פון טורעם... עס איז שוין האַלבער טאָג; איך הער, ווי די גלעקער קלינגען און ווי די קינדער געהען צום ברעג באָדען זיך... איך האָב גאָר ניט בעמערקט, אַז מיר האָבען אַזוי לאַנג פערזאַמט אין די הייהלען...

גאָלאָ: מיר זיינען ארונטערגעגאַנגען ארום עלף דעם זייגער...

פעלעאַם: פריהער. דאָס האָט געמוזט זיין פריהער. איך האָב געהערט, ווי דער זייגער האָט געשלאָגען האלב עלף.

גאָלאָ: האלב עלף, אָדער דריי פערטעל אויף עלף...

פעלעאַם: אלע פענסטער פון שלאָס זיינען צועפענט. היינט נאָכמיטאג וועט זיין הייסער ווי אלע טאָג... זעה נאָר, אָן זיצט דאָך די מוטער מיט מעליזאנדע'ן ביי א פענס־טער אין טורעם...

גאָלאָ: יא, זיי בעשיצען זיך פון דער זונן אין דער שאטענדיגער זייט פון טורעם. אז עס איז שוין געקומען צו רייד וועגען מעליזאנדע'ן: איך האָב געהערט אלץ וואָס איז געשעהן און וואָס איז גערעדט געוואָרען נעכטען ביי־נאכט. איך פערשטעה גאנץ גוט, אז דאָס איז ניט מעהר ווי א קינדער־שפּיעל, אָבער מעהר דארף עס ניט פאָרקומען. מעליזאנדע איז זעהר יונג און זעהר געפּיהלפּול. איבער־הויפּט דארף מען מיט איהר זיין זעהר אָבגעהיט, דערפאר וואָס עס קען זיין, אז זי איז איצט שוואנגער... זי איז זעהר צאַרט און נאָך גאָר יונג. די מינדסטע אויפרעגונג קען זיין פאר איהר אן אומגליק. דאָס איז נישט דער ער־שטער מאָל וואָס איך בעמערק, אז צווישען אייך איז עפּעס פאראן... דו ביזט עלטער פאר איהר. דיר דארף זיין גע־נוג, אז מען זאָגט דיר... ווייך איהר אויס וויפיעל דו

קענסט, אָבער זי זאָל ניט מערקען, זי זאָל ניט מערקען...
וואָס איז דאָרטען אויפ'ן שליאַך צום וואלד צו?..

פעלעאַס: דאָס פיהרט מען סטאַדעס אין שטאָדט...

גאָלאָ: זיי וויינען ווי קינדער וואָס האָבען פערבלאָנ־
דזשעט. מען קען מיינען, אז זיי שפּירען שוין דעם שוחט.
עס מוז שוין זיין צייט עסען וואַרעמעס. וואָס פאר א פיי־
נער טאָג! וואָס פאר א טייערער טאָג פאר שניידען די
תבואה!.. (זיי געהען ארוים).

פינפטע סצענע. פאר'ן שלאָס.

גאָלאָ און דער קליינער איניאָלד קומען אריין.

גאָלאָ: קום איניאָלד, לאָמיר זיך דאָ צוזעצען. זעץ
זיך ביי מיר אויפ'ן קניע. מיר וועלען פון דאנען זעהן אלץ
וואָס טהוט זיך אין וואלד. עפּעס זעה איך דיך גאָר קיינמאָל
ניט אָן די צייטען. דו פערלאָזט מיך אויך. שטענדיג ביזט
ביי דער מוטעריל... זעה, מיר זיצען דאָך פונקט אונטער
דער מוטעריל'ס פענסטער. — עס קען זיין, אז זי לייענט
איצט איהר תפלה פאר'ן שלאָף... אָבער, זאָג מיר, איניאָלד,
זי פערברייננגט אָפט מיט דיין פעטער פעלעאַס, ניט וואהר?

איניאָלד: יא, יא; אלעמאָל, פּאָטעריל, ווען דו ביזט
ניטאָ, פּאָטעריל...

גאָלאָ: אה! — זעה, אימיצער געהט מיט א לאמ־
טערן איבער'ן גאָרטען. — פאר וואָס־זשע האָט מען מיר גע־

זאָגט, אז זיי האָבען זיך ניט ליעב?.. זיי מוזען זיך הפּנים אָפּט קריגען... וואָס, ניין? איז עס ניט אמת?

אינׄיאָלד: יא, יא. ס'איז אמת.

גאָלאָ: טאקע? — אה, אה! אָבער פון וואָס וועגען קריגען זיי זיך?

איניאָלד: וועגען דער טהיר.

גאָלאָ: וואָס? איבער דער טהיר? — וואָס רעדסטו, וואָס? נו, נו רייד אביסעל קלערער. וואָס האָבען זיי זיך צו קריגען איבער דער טהיר?

איניאָלד: אז זי זאָל ניט בלייבען אָפען.

גאָלאָ: ווער וויל ניט, אז זי זאָל בלייבען אָפען? — נו, איבער וואָס קריגען זיי זיך?

איניאָלד: איך ווייס ניט, פאָטעריל, — איבער דאָס ליכט.

גאָלאָ: איך רייד דאָך צו דיר ניט וועגען דאָס ליכט. וועגען דעם וועלען מיר רעדען שפּעטער. איך רייד דאָך מיט דיר וועגען דער טהיר. ענטפער וואָס איך פרעג ביי דיר. דו מוזט זיך אויסלערנען רעדען. שוין צייט... וואָס האלטסטו די האנד אין מויל?.. נו...

איניאָלד: פאָטעריל! פאָטעריל!.. איך וועל דאָס מעהר ניט טהון... (ער וויינט).

גאָלאָ: נו, וואָס וויינסטו שוין? וואָס איז דען גע-שעהן?

איניאָלד: אה! אה! פאָטעריל, דו האָסט מיר וועה געטהאָן...

גאָלאָ: איך האָב דיר וועה געטהאָן? — וואו האָב איך דיר וועה געטהאָן? דאָס איז געוועזן אומגערעכט...

איניאָלד: אָט דאָ, אָט דאָ. איבער'ן הענטעלע...

גאָלאָ: איך האָב עס ניט געוואָלט. נו, הער דאָך אויף צו וויינען, איך וועל דיר מאָרגען עפּעס געבען.

איניאָלד: וואָס, פּאָטעריל?

גאָלאָ: א קיווער מיט עטליכע פיילען. דערצעהל מיר נאָר וואָס דו ווייסט וועגען דער טהיר.

איניאָלד: גרויסע פיילען?

גאָלאָ: יא, יא. זעהר גרויסע פיילען. — אָבער פאר־וואָס ווילען זיי ניט, אז די טהיר זאָל זיין אָפען? — נו, וועסט שוין אמאָל ענטפערען?! — ניין, ניין. הייב בעסער ניט אָן צו וויינען. איך בין גאָר ניט אין כעס. מיר ווילען זיך רעדען שטילערהייט, אָט ווי פעלעאַס און די מוטעריל רעדען ווען זיי זיצען צוזאמען. וועגען וואָס רעדען זיי, ווען זיי זיצען צוזאמען?

איניאָלד: ווער? פעלעאַס און די מוטעריל?

גאָלאָ: יא, וועגען וואָס רעדען זיי?

איניאָלד: וועגען מיר; אימער נאָר וועגען מיר.

גאָלאָ: וואָס זאָגען זיי וועגען דיר?

איניאָלד: זיי זאָגען, אז איך וועל אויסוואקסען זעהר גרויס.

גאָלאָ: אהו! פינסטערער מזל מיינער!.. איך בין דאָ אזוי ווי א בלינדער, וואָס זוכט אן אוצר אויפ'ן דעק. יא... איך בין אזוי ווי א ניי־געבוירען עופה'לע, וואָס מען האָט

פערלאָרען אין וואלד און... נו, נו, איניאָלד, איך האָב גע־פּלאָנטערט. איצט וועלען מיר רעדען ערנסט. רעדט דען פעלעאַס מיט דער מוטעריל גאָר קיין מאָל ניט וועגען מיר, ווען איך בין ניטאָ?..

איניאָלד: יאַ, יאַ, פאָטעריל; זיי רעדען אימער־צו וועגען דיר.

גאָלאָ: אה, וואָס זאָגען זיי וועגען מיר?

איניאָלד: זיי זאָגען, אז איך וועל אויסוואקסען אזוי גרויס ווי דו.

גאָלאָ: אלע מאָל זיצסטו מיט זיי?

איניאָלד: יאַ, יאַ, אימערצו, אימערצו, פאָטעריל.

גאָלאָ: און זיי הייסען דיר קיין מאָל ניט ארויסגעה־ן זיך שפּיעלען?

איניאָלד: ניין, פאָטעריל. אָהן מיר האָבען זיי מורא.

גאָלאָ: זיי האָבען מורא?.. פארוואָס דענקסטו, אז זיי האָבען מורא?

איניאָלד: די מוטעריל זאָגט פאראיינס: „געה ניט אוועק; געה ניט אוועק!..“ זיי זיינען אומגליקליך, און דאָך לאכען זיי...

גאָלאָ: אָבער דערפון איז דאָך נאָך ניט געדרונגען, אז זיי האָבען מורא.

איניאָלד: יאַ, יאַ, פאָטעריל; זי האָט מורא...

גאָלאָ: פון וואנען נעהמסטו, אז זי האָט מורא?

איניאָלד: אימערצו וויינען זיי אין דער פינסטער.

גאָלאָ: אה! אה!..

אינאָלד: און אז איך הער זיי וויינענדיג, וויין איך אויך.

גאָלאָ: יא, יא...

אינאָלד: זי איז בלאַס, פּאַטעריל.

גאָלאָ: אה! אה!.. געדולד, מיין גאָט, געדולד!..

אינאָלד: וואָס, פּאַטעריל?

גאָלאָ: גאָרנישט, גאָרנישט, מיין קינד. — אָן איז א וואָלף דורכגעלאָפען אין וואלד. — הייסט עס, אז זיי קומען צווישען זיך אוים גאנץ גוט? — טאקע גוט וואָס זיי זיינען אזוי פריינדליך איינס מיט'ן אנדערען. — קושען זיי זיך אמאָל? — ניין?..

אינאָלד: צי זיי קושען זיך, פּאַטעריל? — ניין, ניין, — אך! יא, פּאַטעריל, יא, יא; איינמאָל... איינמאָל, אין א רעגענדיגען טאָג...

גאָלאָ: זיי האָבען זיך געקושט? — אָבער ווי, ווי האָבען זיי זיך געקושט?

אינאָלד: אָט אזוי, פּאַטעריל, אָט אזוי!.. (ער קושט איהם לאבענדיג אין מויל). אה! אה! דיין באָרד, פּאַטעריל... ס'שטעכט זיך! ס'שטעכט זיך! ס'שטעכט זיך! פּאַטעריל, דיין באָרד ווערט שוין אין גאנצען גראה, אין גאנצען גראה...(דאָס פענסטער אונטער וועלכען ייי זיצען, ווערט אין דעם מאָמענט פּלוצלונג בעלויכטען, ווארפענדיג דאָס ליכט אויף זיי). אה! אה! די מוטעריל האָט אָנגעצונדען איהר לאָמפּ. עס איז ליכטיג געוואָרען, פּאַטעריל, עס איז ליכטיג געוואָרען...

גאַלאַ: יא, עס ווערט ליכטיג...

איניאַלד: לאָמיר אויך גען אהין. פאָטעריל, לאָמיר אויך גען אהין...

גאַלאַ: וואוהין ווילסטו גען?

איניאַלד: אהין וואו עס איז ליכטיג, פאָטעריל.

גאַלאַ: ניין, ניין, מיין קינד; לאָמיר נאָך אביסעל זיצען אין דער פינסטער... מען קען ניט וויסען, מען קען נאָך ניט וויסען... זעהסט ווי יענע ארימע לייט דאָרטען מאטערען זיך פערנאנדער לעגען א פייעריל אין וואלד? — עס איז געגאנגען א רעגען. און אָן דאָרטען זעהסטו ווי דער אלטער גערטנער מאטערט זיך אויפצוהייבען יענעם בוים. וואָס דער ווינט האָט איינגעוואָרפען איבער'ן מיטען וועג? — ער קען ניט; דער בוים איז צו גרוים; דער בוים איז צו שווער און ער וועט בלייבען ליעגען דאָרטען, וואו ער איז געפאלען. די אלע זאכען קען מען ניט אנדערש מאכען. — איך דענק, אז פעלעאס איז משוגע...

איניאַלד: ניין, פאָטעריל, ער איז ניט משוגע. ער איז זעהר א גוטער.

גאַלאַ: דו ווילסט זעהן די מוטעריל?

איניאַלד: יא, יא; איך וויל איהר זעהן!

גאַלאַ: מאך נאָר קיין גערויש ניט, אָט וועל איך דיך אויפהייבען ביז צום פענסטער. פאר מיר איז דער פענסטער צו הויך, כאָטש איך בין אזא גרויסער... (ער הייבט אויף דאָס קינד). זאָלסט נאָר ניט מאכען קיין מינדסטען גערויש;

די מוטעריל וועט זיך מורא'דיג איבערשרעקען... זעהסטו איהר? — איז זי דאָרט אין צימער?

אינּיאָלד: יא... אה, ווי ליכטיג דאָרט איז!

גאָלאָ: אליין איז זי?

אינּיאָלד: יא... ניין, ניין, דער פעטער פעלעאס איז אויך דאָרטען.

גאָלאָ: ער!.. —!

אינּיאָלד: אה! אה! פּאָטעריל! דו האָסט מיר א קלאפּ געגעבען.

גאָלאָ: עס איז גאָרנישט; זיי שטיל. איך וועל דאָס מעהר ניט טהאָן. קוק, קוק ווייטער. איניאָלד! איך האָב א פאלשען טראָט געטהאָן; זיי שטילער. וואָס טהוען זיי?

אינּיאָלד: זיי טהוען גאָרנישט, פּאָטעריל; זיי וואַר־טען אויף עפּעס.

גאָלאָ: זיצען זיי נאָהענט איינס לעבען אנדערען?

אינּיאָלד: ניין, פּאָטעריל.

גאָלאָ: און... און דאָס בעט? זיינען זיי לעבען בעט?

אינּיאָלד: דאָס בעט, פּאָטעריל? — דאָס בעט קען איך ניט זעהן.

גאָלאָ: שטילער, שטילער, זיי וועלען דיך נאָך דער־הערען. רעדען זיי איצט?

אינּיאָלד: ניין, פּאָטעריל, זיי רעדען ניט.

גאָלאָ: אָבער וואָס טהוען זיי פאָרט? — עפּעס מוז־זען זיי דאָך טהאָן...

איניאָלד: זיי קוקען אויף דאָס ליכט.

גאָלאָ: זיי ביידע?

איניאָלד: יאָ, פאָטעריל.

גאָלאָ: און זאָגען זאָגען זיי גאָרנישט?

איניאָלד: ניין, פאָטעריל. זיי טהוען ניט קיין פינ־טעל מיט קיין אויג.

גאָלאָ: און זיי קומען ניט צו נאָהענט איינס צום אנ־דערען?

איניאָלד: ניין, פאָטעריל, זיי גיבען זיך קיין ריהר ניט.

גאָלאָ: זיצען זיי?

איניאָלד: ניין, פאָטעריל. זיי שטעהען אָנגעלעהנט אנטקעגען וואנט.

גאָלאָ: זיי מאכען אויך ניט קיינע בעוועגונג איינס צום אנדערן? — זיי קוקען ניט איינס אויפ'ן אנדערן? זיי מאכען קיינע צייכענס איינס צום אנדערן?..

איניאָלד: ניין, פאָטעריל. — אה! אה! פאָטעריל, זיי גיבען ניט קיין ריהר מיט אַן אויג... עס פאלט אויף מיר אָן א פחד...

גאָלאָ: זיי שטיל. זיי גיבען זיך נאָך אלץ קיין ריהר ניט?

איניאָלד: ניין, פאָטעריל. — פאָטעריל, איך האָב מורא, לאָז מיך אראָב!..

גאָלאָ: וואָס איז? וואָס האָסטו מורא? — קוק, קוק!..

אינאָלד: איך שרעק מיך ווייטער צו קוקען, פּאַטע־ריל!.. לאָז מיך אראָב!..

גאַלאַ: קוק! קוק!..

אינאָלד: אה, פּאַטעריל, איך וועל אָנהייבען וויינען! — לאָז מיך אראָב! לאָז מיך אראָב!..

גאַלאַ: קום, מיר וועלען געהן זעהן וואָס איז געשעהן.

(זיי געהען ארוים).

פערטער אַקט.

ערשטע סצענע. א קאָרידאָר אין שלאָס.

פעלעאַס און מעליזאַנדע בעגעגנען זיך.

פעלעאַס: וואוהין געהסטו? איך מוז מיט דיר היינט ביינאכט רעדען. וועל איך דיך זעהן?

מעליזאַנדע: יא.

פעלעאַס: איך געה דאָס איצט פון מיין פאָטער'ס צימער. ער איז בעסער. דער דאָקטאָר האָט מיר געזאָגט, אז איצט איז ער שוין א געראטעוועטער... און דאָך האָט מיר דאָס הארץ היינט פריה געזאָגט, אז דער היינטיגער טאָג וועט זיך ענדיגען ניט גוט. זייט א היבשע צייט האָט מיר דער אומגליק געשומעט אין די אויערען... דערנאָך איז פלוצלונג געקומען א גרויסע ענדערונג און היינט, הייסט עס שוין, אז גאָר גיך וועט ער געזונד ווערן. מען האָט שוין היינט אויפגעריסען אלע פענסטער אין זיין צימער. ער רעדט נאָך ניט ווי אלע מענשען, אָבער זיינע מחשבות קומען שוין איצט ניט דורכאויס פון יענער וועלט... ער האָט מיך דערקענט. ער האָט מיך אָנגענומען פאר'ן האַנד און מיט דעם מאָדנעם קוק, וואָס ער האָט געקראָגען זינט ער איז קראנק געוואָרען, האָט ער צו מיר געזאָגט: דאָס ביסטו,

פעלעאם? סטייטש, סטייטש, איך האב דאך עס גאר פריי־
הער ניט בעמערקט, אבער דו האסט דאך פונקט אזא אומע־
טיג־ליעבע מיענע ווי ביי א מענשען וועמען עס איז ניט בע־
שערט לאנג צו לעבען אויף דער וועלט... דו מוזט ריי־
זען; דו מוזט רייזען... דאס איז מאדנע. איך וועל
איהם פאלגען... די מאמע האט געהערט זיינע רייד
און האט זיך אזש צו־וויינט פאר שמחה. — האסטו דען
ניט בעמערקט? — דאס גאנצע הויז האט דאכט זיך אב־
געלעבט. אט איצט הערט מען ווי מענשען אטהעמען,ריי־
דען, געהען ארום... הארך, איך הער ווי אימיצער רעדט
הינטער יענער טהיר. שנעלער, שנעלער, ענטפער מיר
אויף גיך! וואו זעה איך דיך?

מעליזאנדע: וואו ווילסטו?

פעלעאס: אין פארק, לעבען דעם קוואל פון די
בלינדע. — דו ווילסט? וועסטו קומען?

מעליזאנדע: יא.

פעלעאס: דאס וועט זיין די לעצטע נאכט; איך
וועל ארויספאהרען אויף א רייזע, אזוי ווי דער פאטער האט
געזאגט. דו וועסט מיך שוין מעהר ניט זעהן...

מעליזאנדע: ניט זאג דאס, פעלעאס... איך וועל
דיך שטענדיג זעהן. אימער וועל איך אויף דיר קוקען...

פעלעאס: דיין קוקען וועט זיין אומזיסט... איך
וועל זיין אזוי ווייט פון דיר, אז דו וועסט מיך שוין מעהר
ניט קאנען זעהן... איך וועל זעהן אוועקפאהרען. זעהר
ווייט... איך בין, דאכט זיך, אזוי פול מיט פרייד, און

פון דער אנדערער זייט דאכט זיך מיר, אז דער גאנצער הימעל און ערד היינגען מיר אויפ'ן רוקען און שלעפּען מיר אראָפּ, אראָפּ...

מעליזאַנדע: וואָס איז געשעהן, פּעלעאם? — איך הער דיך אויף צו פערשטעהן.

פּעלעאַם: נו, איצט גערה, גערה, לאָמיר זיך צושייר-דען. איך הער ווי אימיצער רעדט הינטער אָן יענער טהיר... דאָס זיינען די פרעמדע, וואָס זיינען היינט פריה אָנגעקומען אין שלאָס... זיי געהען דאָס איצט ארוים... לאָמיר געהן. דאס זיינען די פרעמדע. (זיי געהען ארוים אין בעזונדערע וועגען.)

צווייטע סצענע. א צימער אין שלאָס.

ארקעל און מעליזאַנדע.

אַרקעל: איצט, אז פּעלעאס'עס פאטער איז אב-געראטעוועט געווארען פון טויט, און די קראנקהייט, דעם טויט'ס אלטע דיענסט, האָט אבגעטראָטען פון שלאָס, וועט אין הויז ענדליך זיך צוריק אומקעהרען אביסעל פרייד און אביסעל זונען-שיין... עס איז שוין צייט! — ווארום פון זינט דו ביזט אהער אָנגעקומען, איז דאָך אונזער גאנץ לעבען נאָר בעשטאנען אין איין ארומדרעהען זיך ארום א פערמאכטען צימער און שושקען זיך... און, ווירקליך, איך

האָב אויף דיר רחמנות געלעגט, מעליזאַנדע... דו ביסט אהער געקומען פול מיט פרייד, אזוי ווי א קינד, וואס קומט צופאהרען אויף יום־טוב. אבער אין דער מינוט ווי דו ביסט נאָר אריין אין פאָדער־הויז, האָב איך שוין געזעהען ווי דיין געזיכט ענדערט זיך, און אפשר אויך דיין נשמה, אָט אַקו־ראט ווי עס ענדערט זיך ביי א מענשען דער פנים, גאָר אָהן זיין ווילען, אזוי שנעל ווי ער געהט נאָר אריין אין מיטען העלען טאָג אין א פינסטערער קאלטער הייהל... און פון דאמאָלס אָן — פון דאמאָלס אָן האָב איך דיך אָפט איבער דעם ניט געקאנט פערשטעהן... אָפט האָב איך דיך גע־זעהן שטעהענדיג דאָרטען. דאכט זיך, האָסט זיך גאָר ניט געקימערט, אָבער דו האָסט געהאט דעם מאָדנעם, צורודער־טען בליק פון א מענשען, וואָס שטעהט אין דער זונן, אין א פראכטפאָלען גארטען, און ריכט זיך פאר איינס אויף עפּעס א גרויסער צרה... איך קאָן דאָס ניט ארויסגעבען... אָבער ווען איך האָב דיך אזוי געזעהן שטעהענדיג, האָט מיך אָנגעכאפּט אן אומעט. וואָרים דו ביסט נאָך צו יונג און צו שעהן, אז דו זאָלסט שוין איצט טאָג און נאכט לעבען אונ־טער דעם אָטהעם פון טויט... נאָר איצט וועט דאָס אַלץ אנדערש ווערען. מיינע אלטע יאָהרען — און דאס איז אפשר די זיכערסטע פרוכט וואָס מיין לעבען האָט מיר גע־בראכט — מיינע אלטע יאָהרען האָבען מיך אויסגעלערענט האָבען דעם גרעסטען בטחון אין די טרייקייט פון די גע־שעהניסען. און איך האָב אויך אויסגעפונען, דאס יעדעס יונג און שעהן וועזען פערפלאנצט ארום זיך יונגע, שעהנע

און גליקליכע געשעהעני‌שען... און דו וועסט איצט איך אויפעפענען די טהיר פאר דער נייער תקופה, וועלכע איך שפיר שוין אנקומען... קום אהער צו מיר; וואס שטעהסטו עפּעם דאָרט און ענטפערסט ניט און הויבסט ניט אויף די אויגען? — ביז איצט האָב איך דיך בלויז איינ־מאָל געקושט. דאס איז געווען דעם טאָג ווען דו ביסט אהערצו אנגעקומען. אלטע לייט מוזען אמאָל אנריהרען מיט זייערע ליפּען א פרוי'ס שטערען אדער א קינד'ס באַק, אום צו קאנען גלויבען, אז דאס לעבען איז נאָך פריש און אום כאטש אָפּצוטרייבען אויף א ווייל'ע די דראָהונגען... האָסטו מורא פאר מיינע אלטע ליפּען? אָה, ווי בעדויערט האָב איך דיך אָט די אלע מאָנאטען!..

מעליזאַנדע: ניין, גאָלאָ, איך בין ניט געווען אומגליק־ליך...

אַרקעל: פּיעלייכט ביסטו איינע פון יענע מענשען, וואס ווייסען אליין ניט, אז זיי זיינען אומגליקליך... אזעלכע זיינען נאָך אומגליקליכער פון אלע אומגליקליכע... לאָם איך אויף דיר א קוק טהאָן, אָט אזוי, גאַנץ פון נאָהענ־טען, איין רגע בלויז... מיר ברויכען אזוי נויטהיג די שיינ־קייט ביי דער זייט פון טויט... (גאָלאָ קומט אריין).

גאָלאָ: פּעלעאַס פאָהרט היינט ביי נאַכט אוועק.

אַרקעל: עס גיסט דאָך בלוט פון דיין שטערען. — וואָס האָסטו געטהאָן?

גאָלאָ: גאָרנישט, גארנישט... איך בין דורכגע־קראָכען דורך א צאהם פון דערנער.

מעליזאַנדע: בויג אָן דיין קאָפּ אביסעל, מיין האַרר... איך וועל דיר אָפּווישען דעם שטערען...

גאַלאַ: (שטויסט איהר אָפּ). איך וויל ניט, דו זאָלסט מיך אנריהרען, דו פערשטעהסט? געה, געה! — ניט צו דיר רייד איך. — וואו איז מיין שווערד? — איך בין עם געקומען געפינען מיין שווערד...

מעליזאַנדע: אַט ליעגט ער אויפ'ן אַלטארעל.

גאַלאַ: דערלאנג איהם אהער. (צו ארקעל'ן) מען האָט ערשט געפונען נאָך א טויטען פויער ביים ברעג ים. ער איז אויסגעגאנגען פון הונגער. מען קאָן מיינען, אז זיי ווי־לען אַלע אויסשטארבען פאר אונזערע אויגען. — (צו מע־ליזאנדע'ן): נו, וואו איז מיין שווערד? — וואָס ציטער־סטו אזוי? — איך וויל דיך ניט טויטען. איך וויל בלויז בעקוקען דעם שארף. איך געברויך ניט מיין שווערד פאר אזעלכע צוועקען. וואס קוקסטו מיך עפּעס אָן אזוי ווי איך וואָלט געווען א בעטלער? — איך בין ניט געקומען בע־טען ביי דיר א נדבה. ווי, דו האָפסט עפּעס צו לייענען אין מיינע אויגען, און איך זאָל גאָר ניט לייענען אין דיינע אוי־גען? — וואָס, דו דיינקסט אז אפשר ווייס איך עפּעס? — (צו ארקעל'ן). — זעהסט אָן יענע גרויסע אויגען? — זיי קוקען גלייך ווי זיי וואָלטען שטאָלצירט מיט זייער ריינ־קייט...

אַרקעל: איך זעה אין זיי בלויז א גרויסע אונשולד...

גאַלאַ: א גרויסע אונשולד!.. זיי זיינען נאָך גרע־סער ווי די אונשולד!.. זיי זיינען נאָך ריינער ווי די אוי־

גען פון א שעפעלע... זיי קאנען לערנען אונשולד אפילו גאָט אליין! א גרויסע אונשולד! הער נאָר צו: איך שטעה אזוי נאָהענט לעבען אָט די אויגען, דאָס ווען זיי גיבען א ווינק, דערפיהל איך די פרישקייט פון זייערע ברעמען. און דאך זענען מיר די גרויסע סודות פון יענער וועלט וועניגער פרעמד איידער די קלענסטע סעקרעטען פון אָט די אויגען!.. א גרויסע אונשולד!..נאָך מעהר ווי אונ־שולד! מען וואלט געקענט מיינען, אז די מלאכים פון הימעל פייערן אין זיי זייער אייביגע תבילה!.. אָה, איך קען די אויגען! איך האָב זיי געזעהען טהאענדיג זייער ארבייט. מאך זיי צו! מאך זיי צו! אז ניט וועל איך זיי צומאכען אויף א היבשע ווילע!.. — האלט ניט אזוי דיין רעכטע האנד ארום דיין האלז. איך רעד דאָך גאנץ איינפאכע דיבורים... איך האָב קיין שום הינטער גע־דאנק ניט... ווען איך וואלט יא געהאט א הינטער גע־דאנק, פאר וואס דען זאל איך ניט ארויסזאגען? אה! אה! — פרואוו ניט אנטלויפען! — אָט! גיב מיר די האנד! — אה, הענט זיינען צו הייס... געה אוועק! דיין לייב עקעלט מיך!.. אָט אזוי! — איצט איז שוין קיין פראגע ניט פון אנטלויפען! — (ער כאפט זי אָן פאר די האָאר). — איצט וועסטו שוין נאָך מיר נאכגעהן אויף די קניע! — אויף די קניע! — אויף די קניע פאר מיר! — אך! אך! דיינע לאנגע האָאר זיינען ענדליך דאָך צוניץ געקומען!.. רעכטס, לינקס! — לינקס!.. רעכטס! — אבשלום הייגגט אויף זיינע לאנגע האָאר אויפ'ן בוים! אבשלום!

פאראוים! צוריק! צום דר'ערד אראפ!.. זעהסט, זעהסט, איך לאך שוין ווי אן אלטער מאן...

אַרקעל (לויפט צו איהם צו): גאָלאָ!..

גאָלאָ (מאכענדיג זיך אזוי ווי ער וואָלט זיך פּלוצלונג בערוהיגט). טהו וואס דו ווילסט. — מיר איז אלץ איינס. — איך בין צו אַלט, א חוץ דעם בין איך קיין שפּיאָן ניט. איך וועל אפּווארטען, זעהן וואס עס וועט געשעהן און דאַמאָלסט... אה! דאמאָלסט!.. בלויז ווייל עס איז אזוי איינגעפיהרט; בלויז ווייל עס איז איינגעפיהרט אזוי... (ער געהט ארוים).

אַרקעל: וואס איז דאס מיט איהם? — ער איז שיכור, צי וואָס?

מעליזאַנדע (דורך טרעהרען): ניין, ניין. ער האָט מיך שוין מעהר ניט ליעב... איך בין אומגליקליך!.. איך בין אומגליקליך!..

אַרקעל: ווען איך וואלט געווען א גאָט, וואָלט איך אויף די מענשען'ס הערצער רחמנות געהאט...

דריטע סצענע. א טעררַאסע פאר'ן שלאָס.

דער קליינער איניאָלד פּרופט אויפהויבען א גרויסען שטיין.

איניאָלד: אָה, א שווערער שטיין!.. דער שטיין איז שווערער פון מיר... ער איז שווערער פון אלעמען.

ער איז שווערער פון אלץ, וואס איז ווען געשעהן... אַט ליעגט מיין גאלדענע פילקע צווישען דעם פעלז און אַט דעם שלעכטען שטיין, און דאָך קאָן איך צו איהם ניט גרייכען... מיין הענטעלע איז צו קורץ... — און דער שטיין לאָזט זיך ניט אויפהויבען... איך קאָן איהם ניט אויפהויבען... קיינער וואָלט איהם ניט אויפהויבען... ער איז שווערער פון דער גאנצער הויז... מען קאָן מיינען, אז ער האָט וואָרצלען אין דר'ערד... (עס דערהערט זיך פון דערוויי־טענס דאס מעקען פון א סטאדע שאָף). — אך! אך! איך הער ווי די שאָף מעקען... (ער געהט צו צום ברעג פון טערראסע און קוקט ארוים). וואס! די זון איז שוין אוועקגעגאנגען... זיי קומען... אָה, וואס פאר א סך!.. זיי קומען... אָה, וואס פאר א סך!.. א סך!.. זיי שרעקען זיך פאר דער פינסטערנעס... זיי טוליען זיך איינס צום אנדערן! זיי טוליען זיך!.. קויב וואס זיי געהען... זיי מעקען! מעקען! און געהען שנעל!.. זיי געהען שנעל!.. זיי געהען שנעל!.. אַט זיינען זיי שוין ביים גרויסען קרייץ־וועג! אה! אה! זיי ווייסען ניט וואו זיי דארפען זיך פארקעהרען... זיי מע־קען שוין ניט... זיי ווארטען... א ביסעל געהען רעכטס... זיי קאנען ניט!.. דער פאסטוך שיט אויף זיי ערד... אה! אה! אַט וועלען זיי דאָ פארבייגעהן... זיי פאלגען איהם! זיי פאלגען! אַט וועלען זיי דאָ פאר־בייגעהן... זיי וועלען פארבייגעהן אונטער די פעלזען... איך וועל זיי זעהן גאר נאָהענט... אה! אה! ס'ארא

סך!.. ס'אַ סך!.. זיי פערנעהמען דעם גאַנצען וועג... אָט שווייגען זיי שוין. פּאַסטוך! פּאַסטוך! פאַר וואס זיינען זיי אַנשווייגען געוואָרען?

דער פּאַסטוך (מען זעהט איהם ניט): דערפאַר ווייל דאס איז ניט דער וועג אין שטאַהל אריין...

איניאָלד: וואוהין געהען זיי? — פּאַסטוך? פּאַסטוך! — וואוהין געהען זיי? — ער הערט מיך שוין ניט. זיי זיינען שוין צו ווייט... זיי געהען שנעל... זיי מאַכען שוין גאָר קיין גערויש ניט... דאס איז ניט דער וועג צום שטאַהל... וואו וועלען זיי היינט נעכטיגען? — אָה! אָה! — עס איז צו פינסטער... איך מוז עמיצען עפּעס דערציילען... (ער געהט ארויס).

פערטע סצענע א קוואַל אין פּאַרק.

פּעלעאַס קומט אריין.

פּעלעאַס: דאס איז דער לעצטער אָוונד... דער לעצטער אָוונד. דאס מוז נעהמען א סוף. אזוי ווי א קינד האָב איך זיך געשפּיעלט ארום א געפעהרליכער זאַך, וועלכע איך האָב ניט פערשטאַנען... ווי אין א חלום האָב איך זיך געשפּיעלט מיט די נעצען פון שיקזאַל... ווער האָט מיך פּלוצלונג אויפגעוועקט? איך וועל אנטלויפען מיט א געשריי פון פרייד און פּיין, אזוי ווי א בלינדער, ווען ער אנטלויפט פון זיין ברענענדען הויז... איך וועל איהר אויס-

זאגען, אז איך אנטלויף... מיין פאטער איז שוין ארויס פון סכנה און איך דארף מיר אליין שוין מעהר קיין ליגען ניט זאגען... עס איז שוין שפעט; זי קומט ניט... גלייכער וואלט געווען, איך זאל אוועקפאהרען און זי מעהר ניט זעהן. דאס מאל מוז איך זי דאך זעהן... עס זיינען פאראן זאכען, וועלכע איך קאן זיך שוין ניט דערמאָנען... אמאָל דוכט זיך מיר, אזוי ווי איך וואָלט זי שוין הונדערט יאהר ניט געזעהען... און איך האָב זיך נאָך אין איהר גוט ניט איינגעקוקט. ווען איך געה אוועק אָט אזוי, דאן בלייבט דאָך מיר גאָר ניט. און די אלע עראינערונגען... עס קומט אוים פונקט ווי איך זאָל וועלען אננעהמען אביסעל וואַסער אין א דינעם זעקעל... נאָר דעם איין לעצטען מאָל מוז איך זי זעהן, ארייגקוקען איהר ביז צום גרונד פון איהר הארצען... איך מוז איהר דערציילען אלץ, וואס איך האָב איהר נאָך קיינמאָל ניט דערציילט. (מעליזאנדע קומט אריין).

מעליזאַנדע: פעלעאַס!

פעלעאַס: מעליזאַנדע! ביסטו עס, מעליזאַנדע?

מעליזאַנדע: יאָ.

פעלעאַס: קום אהער. שטעה ניט דאָרטען אויפ'ן ברעג פון דעם לבנה־שיין. — קום אהערצו. מיר האָבען דאָך איינס דאס אנדערע אזוי פיעל צו זאגען. קום אהערצו, אין דעם שאָטען פון דעם לינדען־בוים.

מעליזאַנדע: לאָז מיך זיין דאָ אין דער ליכטיגקייט...

פעלעאַס: מען קאָן אונז נאָך דערזעהען פון די פענ־

סטער פון טורעם; קום אהערצו; דאָ דאַרפען מיר גאָר ניט מורא האָבען. — היט זיך, מען קאן אונז נאָך דערזעהען...

מעליזאַנדע: איך וויל, אז מען זאל מיך דערזעהן...

פעלעאַס: וואס איז, וואס איז דיר? — דיר איז געלונגען ארויסצוגעהן, אז קיינער זאל דיך ניט זעהן?

מעליזאַנדע: יא, דיין ברודער איז געשלאפען.

פעלעאַס: עס איז שוין שפעט — אין א שטונדע ארום וועט מען שוין צושפּארען די טויערען. מיר מוזען זיך היטען ניט צו פערגעסען. פאר וואס ביסטו געקומען אזוי שפעט?

מעליזאַנדע: דיין ברודער האָט געהאט א בייזען חלום. דערנאָך האָט זיך מיין קלייד פערטשעפּעט אין די צוועקעס פון טויער. זעה, אָט איז זי צעריסען. דערוויל איז אוועק אזוי פיעל צייט, בין איך געלאָפען...

פעלעאַס: מיין ארימע מעליזאַנדע!.. איך האָב באלד מורא אָנצוריהרען דיך... דו קענסט נאָך אַלץ דעם אטהעם ניט אפּכאפען, אזוי ווי א געיאגטער פויגעל... טהוסט עס אַלץ צוליעב מיר, צוליעב מיר?.. איך הער דאס קלאפּען פון דיין הארץ אזוי קלאָר, ווי דאָס וואָלט געווען מיין אייגען הארץ... קום אהערצו... נעהענטער, נעהענטער צו מיר...

מעליזאַנדע: וואס לאכסטו עפּעס?

פעלעאַס: איך לאך ניט, נאָר אפשר לאַך איך עס פאר פרייד און ווייס עס אַליין ניט... און דאָך וואָלט איצטער בעסער געפּאסט צו וויינען...

מעליזאַנדע: מיר זיינען דאָ שוין אַמאָל געווען... איך דערמאָן זיך...

פעלעאַס: יא... יא... מיט פיעלע מאָנאטען צוריק. — איך האָב נאָך דאמאָלס ניט געוואוסט... ווייסטו צוליעב וואס איך האָב דיך געבעטען היינט קומען אהערצו?

מעליזאַנדע: ניין.

פעלעאַס: עס איז אפשר דאס לעצטע מאָל, וואס איך זעה דיך... איך מוז פון דאנען אוועקפאָהרען אויף אייביג...

מעליזאנדע: פאר וואס זאגסטו עס אלע מאָל, אז דו פאָהרסט אוועק?..

פעלעאַס: דארף איך דיר דען דערציילען דאס, וואס דו ווייסט שוין? צי ווייסטו דען ניט, וואָס איך וויל דיר דערציילען?

מעליזאנדע: וואס מיינסטו? ניין, איך ווייס ניט. גאָר ניט. איך ווייס קיין זאך ניט. —

פעלעאַס: דו ווייסט ניט פאר וואָס איך מוז אוועק פון דאנען?.. דו ווייסט ניט, אז דאס איז ווייל... (ער קושט זי פלוצלונג). איך האָב דיך ליעב!..

מעליזאנדע (אין א שטילען טאָן). איך ליעב דיך אויך...

פעלעאַס: אה! אה! וואס האָסטו געזאגט. דו האָסט דורכגעבויערט דאָס אייז מיט א אנגעגליהטען אייזען!..דו זאגסט עס ארויס מיט א שטימע, וועלכע קומט פון סוף וועלט!.. איך האָב קוים געהערט וואס דו האָסט גע־

זאָגט... דו האָסט מיך ליעב? — דו האָסט מיך אויך ליעב?.. ווי לאנג איז שוין אז דו האָסט מיך ליעב?..

מעליזאַנדע: פון אימער אָן... פון דער צייט אן, וואָס איך האָב דיך דערזעהען...

פעלעאַס: אָך, ווי דו זאָגסט עס... דיין שטימע האָט אזוי אריבערגעשוועבט איבער'ן ים אין פריהלינג... איך האָב זי ביז איצט גאר קיינמאָל ניט געהערט... עפּעס האָט זי אזוי ווי אַ רעגענדיל אראָפּגעטריפט אויף מיין הארץ... דו זאגסט עס ארוים אזוי אפענהערציג... אזוי ווי א מלאך וואָלט אבגעגעבען חשבון... איך קאן עס ניט גלויבען, מעליזאַנדע!.. פאר וואס זאלסטו דען מיך ליעב האָבען? — ניין, זאג מיר פאר וואָס האָסטו מיך ליעב? — איז דאס אן אמת, וואס דו זאגסט מיר? — דו מאכסט ניט חוזק פון מיר? — לייגסטו גאָר ניט אביסעלע, אום ארויסצו־רייסען ביי מיר אַ שמייכעל?..

מעליזאַנדע: ניין. איך לייג קיינמאָל ניט; דיין ברודער, נאָר איהם לייג איך...

פעלעאַס: אה, ווי דו זאגסט עס ארוים!.. דיין שטימע! דיין שטימע... זי איז נאָך קיהלער און אפענ־הערציגער ווי דאס וואסער!.. זי טריפט אראָפּ אויף מיינע ליפּען ווי קלאָרעס וואסער!.. זי טריפט אראָפּ ווי קלאָרעס וואסער אויף מיינע הענד... גיב מיר, גיב מיר דיינע הענט... אָך, ס'ארא קליינע הענטעלעך דו האָסט!.. איך האָב גאר קיינמאָל ניט געוואוסט, אז דו ביסט אזוי שעהן!.. ביז דיר האָב איך נאָך קיינמאָל אזא שעהנע זאך ניט געזע־

הען... איך בין געווען פול מיט אונרוהיגקייט: איך האב ארומגעזוכט איבער דאס גאנצע הויז... איך האב ארומ־געזוכט איבער דאס גאנצע לאנד... אבער קיין שעהנקייט האב איך ניט געפונען... איצט האב איך דיך געפונען!.. איך מיין אויף דער גאנצער וועלט איז ניטא קיין שעהנערע פרוי פאר דיר!.. וואו ביזטו? — פאר וואס הער איך ניט דיין אטהעם?..

מעליזאנדע: דאס איז דערפאר, ווייל איך קוק אויף דיר...

פעלעאס: וואס קוקסטו עס עפעס אויף מיר אזוי ערנסט? — מיר זיינען שוין אין שאטען. — ניין, אונטער דיזען בוים איז צו פינסטער. קום אין דער ליכטיגקייט. אין דער פינסטער קאנען מיר ניט זעהען, ווי גליקליך מיר זיינען. קום, קום! אונז איז דאך נאר פערבליעבען אזוי ווענינג צייט...

מעליזאנדע: ניין, ניין, לאמיר דא זיין... אין דער פינסטער בין איך צו דיר נעהענטער...

פעלעאס: וואו זיינען דיינע אויגען? — וואס, צי ווילסטו שוין אוועקלויפען פון מיר? — דו טראכסט שוין איצט ניט וועגען מיר?

מעליזאנדע: אה, יא, יא, איך טראכט בלויז פון דיר...

פעלעאס: דו האסט דאך אבער געקוקט ערגיץ אנ־דערש...

מעליזאנדע: איך האב דיך געזעהען ערגעץ אנדערש...

פעלעאם: דיין נשמה איז ווייט פון דאנען... וואס איז דיר? עפעס דוכט זיך מיר אַפּ, אז דו ביסט ניט גליק־ליך...

מעליזאנדע: יא, יא, איך בין גליקליך, נור מיר איז אומעטיג...

פעלעאם: ס'טרעפט אָפּט, אז ווען מען איז פערליעבט, איז מען אומעטיג...

מעליזאנדע: איך מוז שטענדיג וויינען, ווען איך טראכט וועגען דיר...

פעלעאם: איך אויך... איך אויך, מעליזאנדע... איך בין איצט זעהר נאָהענט לעבען דיר; איך ויין פאר פרייד און דאָך... (ער קושט זי נאָך אמאָל). ווען איך קוש דיך אָט אזוי אַ, ביזטו אזוי זאנדערבאר... דו ביזט אזוי שעהן, גלייך ווי דו וואלסט באלד געדארפט שטארבען...

מעליזאנדע: דו אויך...

פעלעאם: שא, שא... מיר טהוען ניט דאס, וואס אונז ווילט זיך... ווען איך האָב דיך דאס ערשטע מאָל דערזעהען, האָב איך דיך ניט ליעב געהאט...

מעליזאנדע: איך אויך ניט... איך אויך ניט... איך האָב מורא געהאט...

פעלעאם: איך האָב ניט געקאנט אריבערטראגען דיי־נע אויגען... איך האָב גלייך געוואלט אוועקפאהרען... דאן...

מעליזאנדע: און איך — איך האָב גאר ניט געוואלט

קומען אהערצו... איך וויים אליין ניט פאר וואס, — איך האָב מורא געהאַט צו קומען...

פּעלעאַם: עס זיינען דאָ אזוי פיעל זאכען, וואס מען וועט קיינמאָל ניט וויסען. שטענדיג ווארטען מיר און ווארטען, דערנאָך... וואס איז דאס פאר א גערויש? — מען שפּארט צו די טויערן!..

מעליזאַנדע: יא, מען האָט צוגעמאכט די טויערן.

פּעלעאַם: איצט קאנען מיר שוין ניט געהן צוריק? — הערסט, ווי מען פערדרוקט די ריגלען? — הער, הער! — אָט פערקייטעלט מען שוין די גרויסע קייטען!.. איצט איז שוין צו שפּעט, שוין צו שפּעט!..

מעליזאנדע: אזוי איז בעסער! אזוי איז בעסער! אזוי איז בעסער!

פּעלעאַם: דו — ...? זעה נאָר, זעה נאָר! איצט איז דאך דאס שוין ניט געווענדט אָן אונזער ווילען!.. אלץ פערלארען, אלץ געוואונען! די היינטיגע נאכט האָבען מיר אלץ געוואונען! — קום, קום... מיין הארץ קלאפּט אזוי ווי משוגע, — עס שלאָגט ארויף ביז צום סאמע האלז... (זיי זעהען זיך ארום). הער! הער! מיין הארץ דערשטיקט מיך באלד... קום! קום!... אָה, ווי שעהן עס איז דאָ אין די שאָטענס!..

מעליזאנדע: אימיצער שטעהט דאָ הינטער אונז!..

פּעלעאַם: איך זעה קיינעם ניט...

מעליזאנדע: איך הער א גערויש...

פּעלעאַם: איך הער בלויז ווי דיין הארץ קלאַפּט אין דער פינסטער...

מעליזאַנדע: איך האָב געהערט א שאָרך פון פער־דארטע בלעטער...

פּעלעאַם: דאס איז, ווייל דער ווינד איז פּלוצלונג אנשווייגען געווארען... ער האָט אויפגעהערט ווען מיר האָבען זיך צוקושט...

מעליזאנדע: ס'ארא לייגג אונזערע שאטענס זיינען היינטיגע נאכט!

פּעלעאם: זיי נעהמען זיך ארום ביז צום גאַרטען. אך, ווי זיי קושען זיך ווייט פון אונז!.. זעה נאָר, זעה נאר!..

מעליזאנדע (אין א פערשטיקטער שטימע): א־א־הא! — ער שטעהט הינטער א בוים!

פּעלעאם: ווער?

מעליזאנדע: גאָלאָ!

פּעלעאם: גאָלאָ! — וואו? איך זעה קיין זאך ניט...

מעליזאנדע: אָן דאַרטען... ביים עק פון אונזערע שאָטענס...

פּעלעאם: יא, יא, אָט האָב איך איהם געזעהען... לאמיר ניט אוועק מיט אמאָל...

מעליזאנדע: ער האָט מיט זיך זיין שווערד...

פּעלעאַם: און איך האָב מיין שווערד ניט מיטגענו־מען...

מעליזאנדע: ער האָט געזעהען, ווי מיר האָבען זיך געקושט...

פ ע ל ע א ם: ער ווייס ניט, אז מיר האָבען איהם געזעהען... גיב זיך קיין ריהר, דרעה ניט אום דיין קאָפּ... ער קען נאָך אויף אונז אנפאלען מיט א ווילדען אימפעט... זאָלאנג ער מיינט, אז מיר ווייסען גאָר נישט, וועט ער בלייבען שטעהן דאָרטען. ער שפירט אונז נאָך... ער גיט זיך נאָך אלץ ניט קיין ריהר. געה, געה אהער די מינוט... איך וועל אויף איהם ווארטען... איך וועל איהם צוהאלטען...

מעליזאַנדע: ניין! ניין! ניין!..

פעלעאַם: געה, געה! ער האָט אלץ געזעהען!.. ער וועט אונז טויטען!..

מעליזאנדע: נאָך בעסער! נאָך בעסער! נאָך בעסער!..

פעלעאַם: ער געהט! ער געהט!.. גיב מיר דיין מויל! דיין מויל!..

מעליזאנדע: יא! יא! יא!.. (זיי קושען זיך פערצווייפעלט).

פעלעאַם: אָה! אָה! אלען שטערען פאלען אראָפּ!..

מעליזאנדע: אויף מיר אויך! אויף מיר אויך!..

פעלעאם: ווייעדער! ווייעדער!.. גיב אהער! גיב אהער!..

מעליזאנדע: אלץ! אלץ! אלץ!..

(גאָלאָ פליהט צו צו זיי מיט'ן שווערד אין האנד און

שטעכט פעלעאס'ן, וועלכער פאלט אנידער ביים ברעג פון קוואל. מעליזאנדע אנטלויפט אין טויט־שרעק).

מעליזאנדע (אנטלויפענדיג): אָה! אָה! איך האָב קיין מוטה ניט!.. איך האָב קיין מוטה ניט!.. (גאָלאָ יאגט זי נאָך שווייגענדיגערהייט דורך'ן וואלד).

פינפטער אַקט.

ערשטע סצענע. א נידעריגער זאַאל אין שלאָס.

די דיענסטען שטעהען צוזאמען אין א רעדעל. דורך א לופט־פענסטעריל פון קאָרידאר קומט אריין דער גערויש פון קינדער, וועלכע שפּיעלען זיך אין דרויסען.

אן אלטע דיענסט: איהר וועט זעהן, מיינע טעכטער, איהר וועט זעהן. היינט נאכט וועט דאס געשעהן. אימיצער וועט גאָר אין גיכען קומען און עס אונז אַנזאגען . . .

אנ'אַנדער דיענסט: זיי וועלען אונז ניט קומען אנזאגען. זיי ווייסען איצט ניט וואס זיי טהוען . . .

א דריטע דיענסט: לאָמיר דאָ ווארטען . . .

א פערטע דיענסט: נישט־קשה, מיר וועלען שוין ויסען, ווען ארויפצוקומען . . .

א פינפטע דיענסט: ווען די צייט וועט קומען, וועלען מיר אליין ארויפגעהן.

א זעקסטע דיענסט: אין גאנצען הויז הערט מען קיין שום רויש ניט . . .

א זיעבעטע דיענסט: מען האָט געדארפט איינשטילען די קינדער, וועלכע שפּיעלען זיך לעבען פענסטעריל.

אן אַכטע דיענסט: זיי וועלן גאר באלד אליין אנ־שוויגען ווערען.

א נײַנטע דיענסט: עס איז נאָך ניט געקומען די צייט... (אנ'אנדער אלטע דיענסט קומט אריין).

די אַלטע דיענסט: מען קען אין איהר אַלקער ניט אריין. איך בין געשטאנען און געהאָרכט מעהר ווי א שטונ־דע. איך וואלט געקענט פערנעהמען ווי די פליענען שפאציע־רען ארום איבער'ן טיהר... איך האָב גארנישט געהערט...

די ערשטע דיענסט: האָט מען זי איבערגעלאזען אליין אין אלקער?

די אלטע דיענסט: ניין, ניין. מיר דוכט, אז דער אלקער איז פול מיט מענשען.

די ערשטע דיענסט: זיי וועלען קומען, אין גיבען וועלען זיי קומען...

די אלטע דיענסט: אה, גאָט, גאָט! א'ן אומגליק איז בעפאלען דאס הויז... מען מוז האלטען מויל, אבער ווען איך וואלט געקענט דערצעהלען וואס איך ווייס...

די צווייטע דיענסט: דאס האָסטו זיי געטראָפען לע־בען טויער?

די אלטע דיענסט: וואס דען, אודאי, וואס דען?! דאס האָב איך דאָך זיי געטראָפען. דער טויער־וועכטער זאָגט, אז ער האָט זיי דער ערשטער דערזעהן. אָבער ווער האָט איהם אויפגעוועקט, אז ניט איך? ער איז געשלאָפען מיט'ן פנים אראָפּ און האָט ניט געוואָלט אויפשטעהן. — און איצט קומט ער גאר און זאגט: „איך האָב זיי דער ער־

שטער דערזעהן". נו, איז דאס דען ריכטיג אזוי? — אַט זעהסט, אָט האָב איך מיר צוברעכנט די הענט, ווען איך האָב אנגעצונדען א לאָמפּ אום צו געהן אין קעלער — א שטייגער, וואָס האָב איך עס געקענט דארפען אין קעלער? — נו, האָב איך שוין פערגעסען וואס איך האָב געדארפט אין קעלער. — נאַר, מילא, בין איך מיר אויפגעשטאנען זעהר פריה. עס איז נאָך געווען דונקעל. טראכט איך מיר, לאָמיך מיר פריי־ער געהן איבער'ן הויף, און דערנאָך וועל איך עפענען דעם טויער. מילא, געה איך מיר אויף די ציפּקעלאָך אראָפּ פון די טרעפּ און איך עפען מיר דעם טויער גלייך ווי ער וואלט געווען א טויער ווי אלע טויערען... ערשט שטארקינגער גאָט! וואס איך האָב דערזעהן! נו, אדרבה, טרעפט, וואס איך האָב דערזעהן!..

די ערשטע דיענסט: לעבען טויער זיינען זיי געווען?

די אלטע דיענסט: זיי זיינען ביידע געלעגען אויס־געצויגען לעבען טויער!.. אַט אקוראט ווי אויסגעהונגער־טע בעטלער ליעגען אויפ'ן וועג... זיי זיינען געווען איינ־געשמידט איינס אין צווייטען, אזוי ווי קליינע צושראקענע קינדער... די קליינע פּרינצעסין איז שוין כמעט, כמעט געווען א טויטע, און ביים גרויסען גאַלאָ איז נאָך דער שווערד געשטאנען אין זייט... אויפ'ן שוועל איז געווען בלוט...

די צווייטע דיענסט: מען האָט געדארפט הייסען די קינדער זיין שטיל... אַט שטעהען זיי לעבען פענסטער'ל און שרייען מיט די גאנצע כחות זייערע...

די דריטע דיענסט: אז מען הערט גאר דעם אייגע־נעם קול ניט...

די פערטע דיענסט: מען קען מיט זיי גאר ניט מא־כען. איך האָב שוין געפרופט. זיי ווילען ניט זיין שטיל...

די ערשטע דיענסט: הפנים, אז ער איז שוין באלד־אויסגעהיילט?

די אלטע דיענסט: ווער?

די ערשטע דיענסט: דער גרויסער גאַלאַ.

די דריטע דיענסט: יא, יא. מען האָט איהם אריינ־געפיהרט אין דער ווייב'ס אַלקער. איך האָב זיי נאָר וואָס בעגעגענט אין קאָרידאר. מען האָט איהם אונטערגעהאלטען אזוי ווי ער וואלט געווען שיכור. ער קען נאָך ניט געהן אליין.

די אלטע דיענסט: ער האָט זיך ניט געקענט דער־טויטען. ער איז צו א גרויסער. זי איז קוים פערוואונדעט, און דאָך שטארבט זי עם גאר אוועק... קענט איהר פער־שטעהן אזא זאך?

ערשטע דיענסט: און די וואונד האָסטו אויך געזע־העו?

אלטע דיענסט: אט מיין טאכטער, ווי איך זעה דיך, — פערשטעהסט, איך האָב אלץ געזעהען פריהער פון אלע־מען... א פיצעגאנטינקע וואונד אונטער איהר קליינער לינקער בריסטעלע, — פיצעגאַנטינקע וואונדעלע, וואס קען אפילו קיין טייבעלע ניט אוועקלעגען. נו, שיקט זיך עס?

ערשטע דיענסט: יא, יא. דאס מוז דאך עפּעס האָ־בען א מיין...

צווייטע דיענסט: יא. אבער מיט דריי טעג צוריק איז זי דאָך געוואָרען א געווינערין...

די אלטע דיענסט: ריכטיג!.. אויפ'ן טויטען בעט האָט זי געבוירען א קינד. איז דען דאס ניט קיין סימן אויף עפּעס? — און נאָך וואס פאר א קינד! איהר האָט עס גע־זעהן? אזא פּיצעניקטינקע מיידעלע. אפילו א בעטלער וואָלט דאָך שוין געבוירען גרעסערע קינדער. א קליין וועק־סענער קערפּער'ל... עס איז געקומען א סך פאר דער צייט... א קליין וועקסענער מענשעלע, וואס מוז זיך האָ־דעווען אין די וואָלל פון א שעפּסעלע... יא, יא, אן אומ־גליק האָט געטראָפען דאס הויז...

ערשטע דיענסט: יא, גאָט'ס פינגער האָט זיך א ריהר געטהאָן...

צווייטע דיענסט: יא, יא. דאס אלץ איז ניט גע־שעהען אומזיסט...

דריטע דיענסט: דאס איז פונקט דאס זעלבע ווי מיט'ן גוטען פּרינץ פּעלעאס... וואו איז ער עס אהינגע־קומען? — קיינער ווייס ניט...

אלטע דיענסט: יא, יא. אלע ווייסען... מעהר ניט, יעדער האָט מורא צו רעדען דערפון... מען מוז דאס ניט רעדען, מען מוז יענעם ניט רעדען... מען רעדט שוין היינט פון קיין זאך ניט... מען האָט שוין דעם אמת גאר אין גאנצען אויפגעהערט צו רעדען... אבער איך ווייס

דאָך, אז מען האָט איהם געפונען אויפ'ן גרונד פון דעם קוואל פון די בלינדע... זעהען איהם האָט אבער קיינער, קיינער ניט געטאָרט... נו, נו, דערפאר אז די וועלט וועט זיך דארפען עקען, וועלען מיר אלץ דערגעהן...

ערשטע דיענסט: איך האָב דאָ מורא צו שלאָפען...

אלטע דיענסט: יא, יא. אז דער אומגליק איז שוין בעפאלען דאס הויז, טאָ וואס העלפט דער שווייגען, וואס?..

דריטע דיענסט: יא. פון אומגליק קען מען זיך ניט בעהאלטען. סאי מען רעדט און סאי מען שווייגט...

אלטע דיענסט: יא, יא. אבער מיר געהען דאָך ניט וואוהין מיר וואָלטען וועלען געהן...

פערטע דיענסט: יא, יא. מיר טהוען ניט וואס מיר וואָלטען וועלען טהאָן...

ערשטע דיענסט: איצט האָבען זיי מורא פאר אונז...

צווייטע דיענסט: זיי שווייגען אלע...

דריטע דיענסט: און אז זיי דארפען דורכגעהן אי־בער די קארידאָרען, לאָזען זיי אראָפּ די אויגען.

פערטע דיענסט: און אז זיי רעדען, רעדען זיי אזוי שטיל.

פינפטע דיענסט: עפּעס אזוי ווי זיי וואָלטען זיך אלע צונויפגערעדט.

זעקסטע דיענסט: און ווער קען עס וויסען, וואס זיי האָבען אבגעטהאָן...

זיעבעטע דיענסט: וואס קענען שוין די דיענער

טהאָן, אז די בעלי־הבתים זיינען דערשראָקען ? .. (א שטיל שווייגען).

ערשטע דיענסט : איך הער שוין מעהר ניט די קינ־דערשע געשרייען.

צווייטע דיענסט : זיי זיצען אונטער'ן פענסטער'ל.

דריטע דיענסט : זיי האָבען זיך איינגעטולעט איי־נער אין דעם אנדערען.

אלטע דיענסט : מען הארכט שוין איצט קיין זאך ניט אין הויז...

ערשטע דיענסט : מען הערט שוין אפילו ניט ווי די קינדער אטהעמען...

אַלטע דיענסט : קומט, קומט. שוין צייט ארויס־צוגעהן אויבען... (זיי געהען שווייגענדיגערהייט ארויס).

צווייטע סצענע. א צימער אין שלאָס.

ארקעל, גאָלאָ און דער דאקטאָר שטעהען אין א ווינקעל פון אלקער. מעליזאנדע ליעגט אויסגעצויגען אויף איהר בעט.

דער דאָקטאר : פון אט דער קליינער וואונד קען זי ניט שטארבען. א פויגעלע וואָלט פון אזא וואונד ניט גע־שטאָרבען... ניט איהר, אלזאָ, האָט זי גע'הרג'עט, מיין גוטער פרינץ. זייט ניט אזוי פערצווייפעלט... זי וואָלט סאי ווי ניט געקענט לעבען... זי איז געבוירען געווארען אהן א פאר־וואָס... געבוירען געווארען אויף צום שטאר־

בען, און זי שטארבט אָהן א פאר־וואָס... א חוץ דעם, אפשר וועלען מיר זי נאָך ארויסראַטעווען...

אַרקעל: ניין, ניין. מיר דאַכט זיך, אז מיר שוויגען שוין צופיעל דאָ אין איהר חדר. מיר שוויגען געגען אונ־זער ווילען... דאס איז ניט קיין גוטער סימן... זעהט ווי זי שלאָפט... אזוי פּאַמעלאכען, פּאַמעלאכען... גלייך ווי איהר נשמה וואָלט שוין אויף אייביג פערקיהלט געוואָ־רען...

גאָלאָ: איך האָב זי גע׳הרג׳עט גאָר אָהן א פאר־וואָס! איך האָב זי גע׳הרג׳עט גאר אָהן א פאר־וואָס!.. א שטיין קען דאָך צוגאָסען ווערען! זיי האָבען זיך געקושט אזוי ווי צוויי קינדערלאך... זיי האָבען זיך בלויז גע־קושט... זיי זיינען געווען א ברודער מיט א שוועסטער... און איך, און איך — פּלוצלונג!.. איך האָב עס געטהאָן געגען מיין ווילען, איהר פערשטעהט?.. איך האָב עס גע־טהאָן געגען מיין ווילען...

דער דאָקטאָר: גיט אכטונג. דאכט זיך, אז זי וואכט אויף...

מעליזאַנדע: עפענט דאָס פענסטער... עפענט דאָס פענסטער...

אַרקעל: וועלכען פענסטער, מעליזאנדע? אָט דעם?

מעליזאנדע: ניין, ניין, דאס גרויסע פענסטער... דאס גרויסע פענסטער... איך וויל זעהן...

ארקעל: וועט די ים־לופט איצט אין אווענד ניט זיין צו־קאלט פאר איהר?

דער דאקטאר: עפענט נור, עפענט...

מעליזאנדע: א דאנק... פערגעהט איצט די זון?

ארקעל: יא. די זון פערגעהט אויפ'ן ים. עס איז שוין שפעט. — וואס מאכסטו, מעליזאנדע?

מעליזאנדע: גאנץ גוט, גאנץ גוט. — וואס פרעגסטו עפעס? איך האב מיך נאך קיינמאהל אזוי גוט ניט געפיהלט ווי איצט. — נאר עפעס דאכט מיר, אז איך וויים עפעס...

ארקעל: וואס זאגסטו? — איך פערשטעה ניט וואס דו רעדסט...

מעליזאנדע: איך פערשטעה אליין אויך ניט אלץ, וואס איך רעד... איך וויים ניט וואס איך זאג... איך וויים ניט וואס איך וויים... איך זאג ניט וואס איך וואלט וועלען זאגען...

ארקעל: וואס הייסט, וואס הייסט! איך בין אזוי גליקליך, ווען איך הער דיך אזוי רעדען. די לעצטע עטליכע טעג האסטו אביסעל גערעדט פון היטץ און קיינער האט דיך ניט געקענט פערשטעהן... אבער איצט איז דאס אלץ אוועק ווייט, ווייט...

מעליזאנדע: איך וויים ניט... — ביסטו דא אליין אין חדר, זיידע?

ארקעל: ניין. אט איז דא אויך דער דאקטאר, וואס האט דיך געהיילט...

מעליזאנדע: אה!

ארקעל: און נאך אימיצער איז דא פאראן...

מעליזאנדע: ווער איז?

ארקעל: דאָס איז... זאָלסט זיך נאָר ניט שרעקען... ער ווינשט דיר קיין שום בייז ניט, גלויב מיר... אויב דו האָסט מורא, וועט ער אוועקגעהן... ער איז זעהר אומגליקליך...

מעליזאנדע: ווער איז דאָס?

ארקעל: דאָס איז דיין... דיין מאַן... דאָס איז גאָלאָ...

מעליזאנדע: גאָלאָ איז דאָ? פאַר וואָס געהט ער ניט צו צו מיר?

גאָלאָ (שלעפּט זיך צו צום בעט): מעליזאנדע... מעליזאנדע...

מעליזאנדע: ביסטו עס, גאָלאָ? איך קען דיך קוים דערקענען... די פערגעהענדע זון בלענדעט מיר די אויגען... וואָס קוקסטו עפּעס אויף די ווענט? ווי דין און אַלט דו ביזט געוואָרען... איז עס שוין א לאנגע צייט זינט מיר האָבען זיך ניט געזעהען?..

גאָלאָ (צו ארקעל און דעם דאקטאר): זייט אזוי גוט און געהט א ווײַלע ארויס... איך וועל לאָזען די טיהר גאַנץ אָפען... אויף איין רגע נאָר... איך מוז איהר עפּעס זאָגען, אז ניט, וועט דאָס מיך ניט לאָזען שטארבען... ווילט איהר אזוי גוט זיין? — געהט ביז צום עק קאָררידאָר. איהר קענט די מינוט קומען צוריק, די מינוט... איך בעט אייך, זאָגט מיר ניט אָפּ... איך בין א אומגליקליכע בעשעפּעניש... (ארקעל און דער דאָקטאָר געהען ארויס). — מעלי־

זאנדע, האָסטו אויף מיר רחמנות, אזוי ווי איך אויף דיר?..
מעליזאנדע?.. ביסטו מיר מוחל, מעליזאנדע?..

מעליזאנדע: יא, יא. איך בין דיר מוחל... וואס
האָב איך דיר מוחל צו זיין?..

גאָלאָ: איך האָב דיר אזוי פיעל שלעכטעס געטהאָן, מעליזאנדע... איך קען דיר ניט אויסרעכענען, וואס פאר א שלעכטס איך האָב דיר געטהאָן... אבער איך זעה עס איין, איצט זעה איך עס איין אזוי קלאָהר... פון דעם ער־שטען טאָג אָן... און דאס אלץ וואס איך האָב ביז איצט ניט געוואוסט, רייסט מיר היינט פערנאַנדער די אויגען... און עס איז איין גאנצען מיין שולד, אלץ וואס איז געשעהן, אלץ וואס וועט נאָך געשעהן... ווען איך וואלט דאס גע־קענט ארויפברייגגען אויף מיינע ליפען, וואלסטו עס אויך איינזעהן, אזוי ווי איך האָב עס איינגעזעהען!.. איך זעה אלץ!.. איך זעה אלץ!.. אבער איך האָב דאָך דיך אזוי ליעב געהאט!.. איך האָב דיך אזוי ליעב געהאט!.. אבער איצט שטארבט אימיצער אוועק... איך שטארב עס אוועק... וואלט איך וועלען וויסען... איך וויל בע־טען... דו זאלסט עס ניט נעהמען פאר בייז... איך וואָלט וועלען... אַ שטארבענדען מענשען מוז מען זאגען דעם אמת. ער מוז וויסען דעם אמת, אז ניט וועט ער ניט קענען שלאָפען... שווערסט, אז דו וועסט מיר זאָגען דעם אמת?

מעליזאַנדע: יא.

גאָלאָ: האָסטו פעלעאס'ן ליעב געהאט?

מעליזאַנדע: יא, געווים. איך האָב איהם ליעב גע־האַט. — וואו איז ער?

גאָלאָ: פערשטעהסט ניט, וואס איך מיין, מעליזאַנ־דע? — ווילסטו מיך ניט פערשטעהן? — מיר דאַכט... מיר דאַכט... נו, ס'הייסט, אַז דאס איז עס. איך פרעג, צו האָסטו איהם ליעב געהאט מיט א פערבאָטענער ליעב־שאַפט?.. ביסטו!.. ביסטו זינדיג געווען? זאָג, זאָג. יא, יא,יא...

מעליזאַנדע: ניין, ניין. מיר האָבען ניט געזינדיגט. — אנטקעגען וואס פרעגסטו עס?

גאָלאָ: מעליזאַנדע!.. זאָג מיר דעם אמת, אזוי ווי גאָט איז דיר ליעב!

מעליזאַנדע: האָב איך דען דיר ניט געזאגט דעם אמת?

גאָלאָ: זאָג מיר ניט אזעלכע ליגען אין דער מינוט פון טויט!

מעליזאַנדע: ווער האַלט עס ביים שטארבען? — איך?

גאָלאָ: דו, דו! און איך, איך אויך, נאָך דיר!.. מיר מוזען געהן מיט'ן אמת... מיר מוזען געהן מיט'ן אמת. אין דער לעצטער מינוט, כאַטש, דו פערשטעהסט?.. דערצעהל מיר אַלץ! דערצעהל מיר אַלץ! איך בין דיר אַלץ מוחל!..

מעליזאַנדע: פאר וואס עפּעס שטארב איך עס אוועק? — איך האָב עס גאָר ניט געוואוסט...

גאָלאָ: איצט ווייסט עס!.. שוין צייט! שוין צייט!.. שנעל! שנעל!.. דעם אמת! דעם אמת!

מעליזאַנדע: דעם אמת... דעם אמת...

גאָלאָ: וואו ביסטו? — מעליזאנדע! — וואו ביסטו? — דאס איז דאָך אומנאטירליך! מעליזאנדע! וואו ביסטו? — וואוהין געהסטו? (ער בעמערקט ארקעל און דעם דאקטארביים טיהר פון אַלקער). — יא, יא. איהר מעגט אריין... איך ווייס גאָר ניט. פארפאלען... עס איז שוין צו שפעט. זי איז שוין צו־ווייט פון אונז... איך וועל שוין קיין מאָהל ניט וויסען!.. איך וועל דאָ שטארבען אזוי ווי א בלינדער!..

אַרקעל: וואס האָסטו געטהאָן? דו וועסט דאָך זי טויטען...

גאָלאָ: איך האָב זי שוין געטויטעט...

אַרקעל: מעליזאנדע!..

מעליזאַנדע: זיידע, דאָס ביסטו?

אַרקעל: יא, מיין טאָכטער... וואס ווילסטו זאָל איך טהאָן?

מעליזאַנדע: איז עס אמת, אז עס ווערט שוין ווינטער?..

אַרקעל: פאר־וואס פרעגסטו עס עפּעס?

מעליזאַנדע: ווייל עס איז אזוי קאַלט און די בלעטער פאַלען...

אַרקעל: עס איז דיר קאַלט? — זאָל איך צוריק צו־מאַכען דאס פענסטער?

מעליזאנדע: ניין, ניין... ביז די זונן וועט אינ־
גאנצען פערזינקען אין ים. — די זונן לאזט זיך אראפ פאמע־
לאך, פאמעלאך. ווערט שוין טאקע ווינטער...
ארקעל: יא. דו האסט ניט ליעב דעם ווינטער?
מעליזאנדע: אָה, ניין. איך האב מורא פאר'ן
פראסט. — איך האב אזוי מורא פאר דעם גרויסען פראסט...
ארקעל: איז דיר איצט בעסער?
מעליזאנדע: יא, יא. איך פיהל שוין מעהר ניט אזא
אומרוה...
ארקעל: וואלסטו וועלען זעהן דיין קינד?
מעליזאנדע: וועלכעם קינד?
ארקעל: דיין קינד. דו ביסט דאך שוין א מוטער...
דו האסט א קליין טעכטעריל געבראכט אויף דער וועלט...
מעליזאנדע: וואו איז זי?
ארקעל: אט דא...
מעליזאנדע: ווי מאדנע דאס איז... איך קען ניט
אויפהויבען מיין ארים, אויף צו נעהמען זי...
ארקעל: דאס איז דערפאר, ווייל דו ביסט נאך אליין
זעהר שוואך... איך וועל זי האלטען לעבען דיר. אט
זעה...
מעליזאנדע: זי לאכט ניט... ס'ארא קליינינקע
זי איז... אט קלייבט זי זיך וויינען... איך האב רחמנות
אויף איהר... (דער אלקער ווערט ביסלעכווייז אנגעפילט
מיט די דיענסטען פון שלאס, וועלכע שטעלען זיך שווייגענדי־
גערהייד אוים ארום די ווענט און ווארטען).

גאָלאָ (שטעהט שנעל אויף) וואס איז? — וואס דארפען דא די אלע ווייבער?..

דער [דאקט]אר: דאָס זיינען די דיענסטען...

אַרקע[ל]: ווער האָט זיי גערופען?

דער דאקטאר: איך ניט...

גאָלאָ: צוליעב וואָס זייט איהר געקומען אהערצו? — קיינער האָט דאָך נאָך אייך ניט געשיקט... וואס דארפט איהר דאָ? — וואס ווילט איהר דאָ טהון, נו? — ענטפערט דאָך אמאָל!.. (די דיענסטען שווייגען).

אַרקעל: רעד ניט צו הויך... זי שלאָפט איין. זי האָט צוגעמאַכט די אויגען...

גאָלאָ: ניט שוין־זשע?..

דער דאקטאר: ניין, ניין. זעהט, זי אָטהעמט...

אַרקעל: איהרע אויגען זיינען פול מיט טרעהרען... איהר נשמה ווײנט איצט... וואס שטרעקט זי אזוי אויס די אָרימס? — וואס וויל זי?

דער דאקטאר: דאס שטרעקט זי זיי געוויס אויס נאָך דעם קינד... די מוטערשאַפט ראנגעלט זיך עם מיט׳ן...

גאָלאָ: די רגע? — די רגע? — איהר מוזט מיר זאגען. רעדט! רעדט!..

דער דאקטאר: פיליײכט.

גאָלאָ: אָט שוין?.. אָה! אָה! איך מוז איהר זאָגען... — מעליזאנדע! מעליזאנדע!.. לאָזט מיך אליין מיט איהר!..

אַרקעל: ניין, ניין. קום ניט צו נאָהענט צו איהר...
בעאונרוהיג איהר ניט... רעד ניט מעהר צו איהר... דו
ווייסט ניט וואס עס הייסט, ווען די נשמה...

גאַלאַ: איך בין ניט שולדיג!.. איך בין ניט שול־
דיג...

אַרקעל: ששש!.. ששש!.. מיר מוזען איצט רע־
דען זעהר שטיל. — מען טאָר זי ניט בעאונרוהיגען... די
מענשליכע נשמה איז זעהר א שווייגענדיגע... די מענשלי־
כע נשמה האָט ליעב אוועקצוגעהן אליין... זי ליידעט
אזוי ציטערדיג... אבער, גאַלאַ, אך ווי יאָמערליך!..
ווי אומעטיג איז אלץ וואס מיר זעהען!.. אָה, אָה, אָה!
(אין דיעזער רגע פאלען אלע דיענסטען פּלוצלונג אויף די
קניע אין הינטערגרונד פון אלקער).

אַרקעל: (דרעהט זיך אוים) וואס איז דאָס?

דער דאָקטאָר (טרעט צו צום בעט און גיט א טאפּ דעם
קערפּער) זיי זיינען גערעכט... (א לאנגע פּויזע).

אַרקעל: אבער איך האָב דאָך גאר ניט געזעהן. —
זייט איהר זיכער?..

דער דאָקטאָר: יא, יא.

אַרקעל: איך האָב גאָר ניט געהערט... אזוי שנעל,
אזוי שנעל!.. גאר פּלוצלונג!.. זי פערלאָזט אונז אָהן
איין וואָרט...

גאַלאַ (כליפּעט): אָה! אָה! אָה!

אַרקעל: שטעה ניט דא, גאַלאַ... זי מוז איצט האָ־
בען רוה... קום, קום אוועק... עס איז שרעקליך, אבער

דֿנ ביסט ניט שולדיג... זי איז געווען א קליין ווען, אזא שטילע, אזא ציטערדיגע און אזא שווייגענדיגע... זי איז געווען א קליין, אָרים, געהיימניספול וועזען, אזוי ווי אלע... אָט ליעגט זי דאָ·איצט גלייך ווי זי וואָלט געווען איהר קינד׳ס עלטסטע שוועסטער... קום, קום... מיין גאָט! מיין גאָט.. איך וועל דאס אלץ קיינמאָל ניט פערשטעהן... לאָמיר דאָ מעהר ניט זיין. — קום, דאס קינד טאָר אויך ניט זיין אין דיזען אַלקער... עס מוז איצט לעבען אנשטאָט איהר... איצט איז אנגעקומען דעם אָרימע עופה׳לעס רייהע... (זיי געהען ארויס שווייגענדיגערהייט).

ע נ ד ע.